

LearnersMot

*How to Trigger Primary Motivation for Learning
in Low-Educated Adults Using ICT Tools*

**ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΕΙΣ ΒΑΘΟΣ ΕΝΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ
ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΑΜΗΛΟΥ
ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Τι χρειάζεται να γνωρίζει εις βάθος ένας εκπαιδευτής ενηλίκων όσον αφορά τον αλφαριθμητισμό και τα προγράμματα αλφαριθμητισμού για ενήλικες χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων – Ένα εγχειρίδιο που δημιουργήθηκε από τους εταίρους του έργου **LearnersMot**.

Εκδότης: *Edensol, που εκπροσωπείται από την Olena Korzhukova*

Συντάκτες: *Ana Isabel Herranz Zentarski, Dušana Findeisen*

Συγγραφείς: *Ana Isabel Herranz Zentarski, Ana Krajnc, Antonella Tozzi, Biserka Neuholt Hlastec, Chara Triteou, Darja Lužnik, Dušana Findeisen, Olena Korzhukova*

Βιβλιοκριτικοί: *Prof.Dr. Nives Ličen, Dr. Petra Javrh*

Σχεδιασμός: *Edensol*

©: *Edensol*

Η παρούσα δημοσίευση του έργου LearnersMot χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

CIP 364.672.2

374.7-057.16

ISBN 9788409093526

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ana Isabel Herranz Zentarski, Ana Krajnc, Antonella Tozzi,
Biserka Neuholdt Hlastec, Chara Triteou, Darja Lužnik,
Dušana Findeisen, Olena Korzhukova

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΕΙΣ ΒΑΘΟΣ ΕΝΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ
ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΑΜΗΛΟΥ
ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Όσοι δεν μπορούν να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες αλφαριθμητισμού,
έχουν λιγότερες ευκαιρίες σε κάθε τομέα της ζωής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΜΕΡΟΣ 1	
ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ) ΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ, ΚΑΙ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ) ΑΝΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ	5
ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΝΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΧΑΜΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΑΝΑΛΦΑΡΙΘΜΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΣ	12
ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΔΥΣΛΕΞΙΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20
ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ	26
ΜΕΡΟΣ 2	
ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΕΜΨΥΧΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	33
ΕΝΟΤΗΤΑ 6. ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΥ ΚΙΝΗΤΡΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	43
ΕΝΟΤΗΤΑ 7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	51
ΕΝΟΤΗΤΑ 8. ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΠΩΣ ΜΑΘΑΙΝΕΙΣ	58
ΕΝΟΤΗΤΑ 9. ΑΠΟΤΕΛΕΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΜΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	65
ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	76
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	78

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτό το εγχειρίδιο είναι ένα από τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού προγράμματος του LearnersMot **"Πώς να Δώσεις Πρωταρχικό Κίνητρο για Μάθηση σε Ενήλικες Χαμηλού Επιπέδου Εκπαίδευσης Χρησιμοποιώντας Εργαλεία ΤΠΕ."**

1

Το Εγχειρίδιο απευθύνεται σε εκπαιδευτές ενηλίκων που εμπλέκονται σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων εργαζόμενων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιότητες. Η έμφαση εδώ δίνεται στο "εργαζομένων", που σημαίνει ότι τα προγράμματα αλφαριθμητισμού που θα σχεδιάσουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων για κάθε ομάδα εκπαιδευόμενων θα εστιάζουν ταυτόχρονα στις ανάγκες των εργοδοτούμενων, των εργοδοτών, των εταιριών και των κοινωνιών.¹ Τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξαν πολλές σημαντικές αλλαγές (ψηφιοποίηση, αυτοματοποίηση, ρομποτικοποίηση, παγκοσμιοποίηση) που πρέπει να αντικατοπτρίζονται στα προγράμματα αλφαριθμητισμού. Υπό τέτοιες συνθήκες, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι αυτή η σειρά μαθημάτων για τους εκπαιδευτές ενηλίκων προσφέρεται τόσο διαδικτυακά όσο και πρόσωπο με πρόσωπο.

Πιο συγκεκριμένα αυτό το εγχειρίδιο γράφτηκε από όλους τους συνεργάτες του προγράμματος σκεπτόμενοι τις ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιότητες, των αρμόδιων για την λήψη αποφάσεων σε εταιρίες και κυρίως τις ανάγκες των εκπαιδευτών ενηλίκων που προετοιμάζονται για μια παρέμβαση αλφαριθμητισμού σε μια εταιρεία όπου λαμβάνονται υπόψη όλες οι ανάγκες.

Στη σημερινή οικονομία, οι εταιρείες συνεχίζουν να προσαρμόζονται στις αλλαγές. Τα επαγγέλματα και ο αυστηρός διαχωρισμός της εργασίας υφίστανται όλο και λιγότερο. Σήμερα οι παραπάνω εργαζόμενοι πρέπει να εκτελούν μια ποικιλία καθηκόντων ατομικά ή σε μια ομάδα, αφού η παλιά ιεραρχία των θέσεων εργασίας και των καθηκόντων όλο

¹ Προώθηση της εκπαίδευσης ενηλίκων στο χώρο εργασίας. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ιούνιος 2018

και εξαφανίζεται. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις είναι όλο και πιο προσανατολισμένες προς την εξυπηρέτηση και τον πελάτη, γεγονός που απαιτεί από του εργαζόμενους και τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να επιδείξουν υψηλό επίπεδο ευελιξίας και προσαρμοστικότητας στις αλλαγές. Εάν δεν είναι σε θέση να προσαρμοστούν, η δουλειά και η επιχείρησή τους θα διατρέχουν κίνδυνο. Τα προγράμματα αλφαριθμητισμού είναι εκεί για να βοηθήσουν στην αποφυγή της περιθωριοποίησης των μεμονωμένων εργαζομένων και της εταιρείας.

Σε μια τέτοια περίπτωση είναι αδύνατο να στηριχτούν μόνο στους απλούς και πιο μορφωμένους εργαζομένους. Αντιθέτως, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων πρέπει να εμπιστεύονται όλους τους εργαζόμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι οι πιο ευάλωτοι, των ατόμων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων. Πρέπει να είναι σίγουροι ότι αυτοί οι εργαζόμενοι μπορούν να βελτιώσουν και να έχουν δυνατότητες που δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί και μπορούν να αναπτυχθούν μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης (μέντορες) έχουν να φέρουν εις πέρας ένα περίπλοκο έργο: να τους *εμψυχώσουν* να εγγραφούν στο πρόγραμμα, να τους παρακινήσουν, να ενεργοποιήσουν το εγγενές πρωταρχικό κίνητρο τους για μάθηση, να τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τις αντιξοότητες τους στη μάθηση και την αλλαγή, να τους κρατήσουν στην εκπαίδευση, να τους πείσουν ότι *η εκπαίδευση αφορά την απόκτηση κοινωνικής εξουσίας και είναι ένας τρόπος να θέσουν βάσεις για το μέλλον τους*. Για το σκοπό αυτό, καταρτίζουν και υλοποιούν προγράμματα αλφαριθμητισμού λαμβάνοντας υπόψη την (ανεκδήλωτη) μερική, αδόμητη γνώση και τα βασικά χαρακτηριστικά των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι.

Τα προγράμματα αλφαριθμητισμού για εργαζόμενους χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι είναι σημαντικά, δεδομένου ότι αφενός θα αναπτυχθούν οι επιδόσεις της επιχείρησης και αφετέρου θα πρέπει να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των εργαζομένων για να επιτρέψει την οικονομική ανάπτυξη της εταιρείας.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων(μέντορες) γνωρίζουν ότι η κοινωνία του σήμερα απαιτεί γραφή, επικοινωνία, αφηρημένη σκέψη, και αυτές είναι ακριβώς οι ικανότητες στις οποίες υστερούν οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι. Επιπλέον, οι εκπαιδευτές ενηλίκων γνωρίζουν ότι η γραφή συνδέεται στενά με την ομιλία και την κατανόηση γραπτών και προφορικών κειμένων. Το γράψιμο είναι πολύ χρήσιμο για την οικοδόμηση της κοινωνικής ένταξης του ατόμου. Συνεπώς, οι προσπάθειες των εκπαιδευτών ενηλίκων αφοσιώνονται στην υποστήριξη της απόκτησης δεξιοτήτων γραφής.

Αυτό το ηλεκτρονικό εγχειρίδιο προετοιμάστηκε στο πλαίσιο του έργου LearnersMot, χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως μέρος του προγράμματος ERASMUS +, με την ελπίδα ότι μπορεί να σας βοηθήσει, εσάς τους εκπαιδευτές ενηλίκων, όταν καλείστε να προετοιμάσετε και να παραδώσετε προγράμματα αλφαριθμητισμού για εργαζόμενους χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων . Μπορεί να έχετε ήδη διαπιστώσει ότι αυτό το μαθησιακό κοινό είναι διαφορετικό και απαιτεί τη συγκεκριμένη κατανόηση και προσοχή σας.

Μετά την εκπόνηση ενός προγράμματος αλφαριθμητισμού για αναλφάβητους εργαζόμενους, δεν αρκεί να τους *εμψυχώσουμε* να εγγραφούν. Άλλωστε, η *εμψύχωση* των εργαζομένων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιότητες, θα πρέπει επίσης να στοχεύει στο άμεσο περιβάλλον τους, τους συναδέλφους τους, τους διευθυντές, τους ιατρούς, τους νοσηλευτές, τους βιβλιοθηκονόμους, τους κοινωνικούς λειτουργούς κλπ.

Η πρόληψη και η αντιμετώπιση του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού των εργαζομένων είναι ένα κοινό ζήτημα, το βάρος του οποίου πρέπει να μοιραστεί υπό το πνεύμα αλληλεγγύης. Συγκεκριμένα, γνωρίζουμε ότι *όσο περισσότερο βασίζεται η ηθική της εταιρείας στην αλληλεγγύη και την ανθρωπιά, τόσο καλύτερη είναι η οικονομική λειτουργία της επιχείρησης.*

Το Εγχειρίδιο χωρίζεται σε δύο μέρη: Το Μέρος 1 είναι αφιερωμένο στην απόκτηση γενικών γνώσεων σχετικά με το λειτουργικό αναλφαβητισμό των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων, ειδικότερα σε ατομικούς και κοινωνικούς (συλλογικούς) λόγους που τους οδηγούν στον λειτουργικό αναλφαβητισμό, σε ειδικές δυσκολίες μάθησης (δυσλεξία) που συχνά οδηγούν σε λειτουργικό αναλφαβητισμό, σε γλωσσικές ικανότητες κλπ.

4

Το Μέρος 2 του παρόντος Εγχειριδίου είναι αφιερωμένο στην *εμπύχωση* και την κινητοποίηση των μαθητών με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Πρόκειται για μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της επικοινωνίας: προσεκτική ανάγνωση, ομιλία, κατανόηση κειμένων και επικοινωνία στην καθημερινή ζωή, κατά προτίμηση στην εργασία, αν και οι δεξιότητες που αποκτώνται μπορούν να μεταφερθούν σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ) ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ, ΚΑΙ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ) ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ

Οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων θεωρούνται ως *ευάλωτη ομάδα εργαζομένων*. Γιατί ευάλωτοι; Είναι ευάλωτοι επειδή είναι αναλφάβητοι ή λειτουργικά αναλφάβητοι, η λέξη αναλφαβητισμός χρησιμοποιείται στα αγγλικά και οι λέξεις λειτουργικός αναλφαβητισμός χρησιμοποιούνται στη γαλλική γλώσσα. Στην ενότητα αυτή, θα συζητηθούν οι έννοιες που σχετίζονται με την κατανόηση των λειτουργικά αναλφάβητων εργαζομένων καθώς και οι ορισμοί τους.

5

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ:

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι ο αλφαβητισμός έναντι του αναλφαβητισμού; Τι είναι ο λειτουργικός αλφαβητισμός έναντι του λειτουργικού αναλφαβητισμού;

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ορισμοί του αλφαβητισμού και του αναλφαβητισμού

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι ο αλφαβητισμός έναντι του αναλφαβητισμού; Τι είναι ο λειτουργικός αλφαβητισμός έναντι του λειτουργικού αναλφαβητισμού;

Αλφαβητισμός φαίνεται να είναι κατανοητό, αν και η *έννοια του αλφαβητισμού* είναι τόσο σύνθετη και δυναμική και αλλάζει με την πάροδο των αιώνων . Επομένως, *δεν υπάρχει μόνο ένας ορισμός του αλφαβητισμού*, ούτε θεωρείται ως μια απλή διαδικασία απόκτησης βασικών, γνωστικών και πολιτισμικών δεξιοτήτων, που η χρήση τους συμβάλλει στην

- (1) Κοινωνικό-οικονομική ανάπτυξη,
- (2) ανάπτυξη της ικανότητας για κοινωνική ευαισθητοποίηση και κριτικό προβληματισμό ως βάση για προσωπική και κοινωνική αλλαγή.

Αρχικά, στην αγγλική γλώσσα, η λέξη ('literate') «γραμματισμένος» σήμαινε «να είσαι εξοικειωμένος/η με τη λογοτεχνία» ή, γενικότερα, «να είσαι καλά μορφωμένος/η». Από τα τέλη του 19ου αιώνα, αυτό το επίθετο έχει σταδιακά αναφερθεί στην ικανότητα να διαβάζεις και να γράφεις κείμενα. Ταυτόχρονα, σημαίνει επίσης ότι είσαι 'γνώστης ή μορφωμένος/η σε ένα συγκεκριμένο τομέα ή πεδία'. Οι ερευνητές δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στον προσδιορισμό του αλφαριθμητισμού και το έργο τους έχει άμεσες επιπτώσεις στις πρακτικές προσεγγίσεις .

6

Σήμερα, ο αλφαριθμητισμός (το να είσαι γραμματισμένος-η/εγγράμματος-η) δεν βασίζεται στην απόκτηση πλήρους επιδεξιότητας στην ανάγνωση, τη γραφή, στους μαθηματικούς υπολογισμούς. Περιλαμβάνει επίσης νέες βασικές και ζωτικής σημασίας ικανότητες που επιτρέπουν στους εργαζόμενους να διαχειρίζονται το έργο τους από μόνοι τους και να αναλαμβάνουν ευθύνες για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την επίτευξη των οργανωτικών στόχων [...] Για τη διαχείριση των πληροφοριών και τη λήψη αποφάσεων απαιτείται μια βαθιά γνώση. Απαιτούνται δεξιότητες επικοινωνίας και επίλυσης προβλημάτων καθώς και ανεξάρτητη μάθηση. (Carnevale, 1990, in Ivančič, In *Andragoška spoznanja*, p. 12)

Αναλφαριθμητισμός στην Αγγλική Γλώσσα σημαίνει το αντίθετο από τον αλφαριθμητισμό

Το 1970, η γαλλική ένωση *ATD Quart Monde* εισήγαγε σκόπιμα τους νεολογισμούς λειτουργικό αλφαριθμητισμό και λειτουργικό αναλφαριθμητισμό, (γαλλ. *lettrisme fonctionnel*, *illettrisme fonctionnel*) θέλοντας να κάνουν σαφή διάκριση μεταξύ αναλφαριθμητισμού και λειτουργικού αναλφαριθμητισμού. Ο αναλφαριθμητισμός ήταν χαρακτηριστικό κυρίως ανάμεσα στους μετανάστες που δεν είχαν φοιτήσει στο σχολείο, ενώ ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός ήταν χαρακτηριστικός για κάποιους ντόπιους και μετανάστες που είχαν πάει σχολείο, είχαν ολοκληρώσει την υποχρεωτική πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά αυτό που έμαθαν γρήγορα ξεχάστηκε, ή δεν ήταν αρκετό για τη σωστή λειτουργία τους στη σύγχρονη κοινωνία.

"Οι γραπτές, αναγνωστικές, αριθμητικές, γνωστικές και πολιτισμικές δεξιότητες τους δεν αναπτύσσονται αρκετά για την ανεξάρτητη λειτουργία τους στην κοινωνία" (Hebar, 2009)

7

Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός εξαρτάται συχνά από τον αριθμό των σχολικών ετών και τον προσανατολισμό της σχολικής εκπαίδευσης. Σήμερα, στον παγκοσμιοποιημένο και ψηφιοποιημένο κόσμο μας, κάποιος αρχίζει να είναι λειτουργικά εγγράμματος εάν ικανοποιεί κάποιες βασικές απαιτήσεις, να έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον δευτεροβάθμια γενική σχολή εκπαίδευσης, πιθανό σχολή γυμνασίου, που να φροντίζει για την ανάπτυξη της αφηρημένης σκέψης και εστιάζεται στη σύνταξη αφηρημένων κειμένων. Δηλαδή, στον 21ο αιώνα, η δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση δεν αρκεί. Εκείνοι που ολοκληρώνουν την επαγγελματική εκπαίδευση δεν μπορούν να γίνουν λειτουργικά εγγράμματοι για να καλύψουν τις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας. Αντιθέτως, ο αλφαβητισμός και η αριθμητική τους είναι πολύ χαμηλά και επομένως εμποδίζεται η λειτουργία τους σε ένα κοινωνικό περιβάλλον. Γιατί έτσι; Δεν είναι, ή πιστεύουν ότι δεν είναι, επαρκώς ενημερωμένοι, καθώς δεν είναι ικανοί να διαβάσουν και να γράψουν.

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ορισμοί του αλφαβητισμού και του αναλφαβητισμού

"[...] ο αλφαβητισμός είναι ζωτικής σημασίας για την απόκτηση [...] βασικών δεξιοτήτων ζωής" που επιτρέπουν στους ενήλικες "να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που μπορούν να αντιμετωπίσουν στη ζωή και αντιπροσωπεύει ένα ουσιαστικό βήμα για την αποτελεσματική συμμετοχή στις κοινωνίες και στις οικονομίες του εικοστού πρώτου αιώνα" (United Nations, 2002)

"Ο αλφαβητισμός είναι επωφέλης για τα άτομα, τις οικογένειες, τις κοινότητες και τα έθνη. Η βελτίωση των επιπέδων αλφαβητισμού έχει ευεργετική επίδραση στα μεμονωμένα άτομα (π.χ. αυτοεκτίμηση, εμπιστοσύνη σε άλλους, αφηρημένη

σκέψη, κλπ.), σε πολιτικό (δηλ. Δημοκρατικές αξίες), πολιτιστικό (δηλαδή πολιτιστική διαλλακτικότητα), κοινωνική, καθώς και οικονομικό (π.χ. ατομικά εισοδήματα) επίπεδο" (UNESCO, 2006).

Η UNESCO, μολονότι ζητεί την κατανόηση του αλφαριθμητισμού με βάση τις πολυφωνίες του, αποκλείει παρόμοιες δεξιότητες από τον ορισμό, όπως ο «υπολογιστικός αλφαριθμητισμός», η «παιδεία στα μέσα», η «υγειονομική παιδεία», η «οικολογική παιδεία» και «συναισθηματική παιδεία» (UNESCO, 2004)

8

Στον βιομηχανικό κόσμο, δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο είδος των δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού που σχετίζονται με την παγκόσμια οικονομία. Για παράδειγμα, το 1997, η έκθεση του ΟΟΣΑ: Δεξιότητες Αλφαριθμητισμού για την Κοινωνία της Γνώσης χαρακτήρισε την παιδεία ως:

“Ιδιαίτερη ικανότητα, δηλαδή η ικανότητα κατανόησης και χρήσης έντυπων πληροφοριών σε καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι, στην εργασία και στην κοινωνία, για την επίτευξη των στόχων ενός ατόμου και για την ανάπτυξη των γνώσεων και των δυνατοτήτων του”.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ο αλφαριθμητισμός ορίζεται ως εξής:

“Η ικανότητα κατανόησης, αξιολόγησης, χρήσης και προσήλωσης σε γραπτά κείμενα για συμμετοχή στην κοινωνία, επίτευξη των στόχων ενός ατόμου και ανάπτυξη των γνώσεων και των δυνατοτήτων του (ΟΟΣΑ, 2013, p. 59).”

Ο αλφαριθμητισμός και οι βασικές γνώσεις / δεξιότητες είναι έννοιες αναπόσπαστες η μια από την άλλη. Παρόλο που ο όρος «αλφαριθμητισμός» αποτελεί μέρος της βασικής γνώσης, αποτελεί προϋπόθεση καθώς και αποτέλεσμα βασικών γνώσεων.

“Ο αλφαριθμητισμός μπορεί να αναφέρεται στην ικανότητα ανάγνωσης και γραφής, αλλά και σε πρακτικές βασικές γνώσεις που αναπτύσσονται καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής, όχι μόνο κατά τη διάρκεια των σχολικών ετών”. (Nickel, 2007).

Ωστόσο, παρά τις βελτιώσεις στο τυπικό αλφαριθμητισμό (που αποκτήθηκε στο σχολείο), πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην κατανόηση επίσημων κειμένων. Αυτό είναι ένα πρόβλημα επειδή, στη σημερινή κοινωνία, ο λειτουργικός αλφαριθμητισμός παίζει σημαντικό ρόλο. Εμφανίζεται σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής, π.χ. ανοίγοντας τραπεζικούς λογαριασμούς, διαβάζοντας συστατικά των προϊόντων διατροφής, κατανοώντας τα φάρμακα ή τις τεχνικές οδηγίες, υπογράφοντας συμβάσεις κλπ. (Cree et al., 2012). Επιπλέον, «η λειτουργία στην κοινωνία χωρίς αλφαριθμητισμό καθίσταται δυσκολότερη. Όσοι δεν μπορούν να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες αλφαριθμητισμού έχουν λιγότερες ευκαιρίες σε κάθε τομέα της ζωής» (Cree et al., 2012). Ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός οδηγεί σε λιγότερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες και ευκαιρίες απασχόλησης και αποτελεί εμπόδιο για μια επιτυχημένη ζωή.

Το 1949, η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) έθεσε τη γενικευμένη λειτουργικότητα του αλφαριθμητισμού. Η απόκτηση της ανάγνωσης και της γραφής θεωρήθηκε ως βασικό δικαίωμα: οι άνθρωποι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να γίνουν λειτουργικά εγγράμματοι στον δικό τους πολιτισμό (Bhola, 1995).

Η Εκπαίδευση για Όλους η Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης επικεντρώνεται στις ικανότητες επεξεργασίας πληροφοριών

Αυτός ο ορισμός υποδεικνύει την πολυμορφία των δεξιοτήτων που συνιστούν τον αλφαριθμητισμό στις προηγμένες βιομηχανικές χώρες

Λίγοι διεθνείς ΜΚΟ έχουν υιοθετήσει μια κατανόηση του αλφαριθμητισμού που διαφέρει ριζικά από εκείνες που αναφέρθηκαν παραπάνω. Στην πραγματικότητα, η μεγάλη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών ΜΚΟ που δίνουν προτεραιότητα σε εκπαιδευτικά θέματα τείνουν να παραμελούν την εκπαίδευση ενηλίκων και τον αλφαριθμητισμό. Μεταξύ των

λίγων ΜΚΟ που τονίζουν το αλφαριθμητισμό των ενηλίκων, η πλειοψηφία επικεντρώνεται στις δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής, λιγότερες στη λειτουργική παιδεία και μια μειονότητα στις 'μετασχηματιστικές' ερμηνείες.

Ο αλφαριθμητισμός δεν θεωρείται πλέον ως μια απλή δεξιότητα ή ικανότητα αλλά ως μια διαδικασία.

10

Για μια βαθύτερη κατανόηση του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού, ξεπερνώντας τους ορισμούς, θα πρέπει να αναφερθούμε στο έργο του **Paolo Freire, *Pedagogy of the Oppressed***. Ο Freire παρέχει μια βαθιά κοινωνική, πολιτική και οικονομική ανάλυση των διαδικασιών που επηρεάζουν τις γνώσεις και τις πεποιθήσεις των ανθρώπων (διαμορφώνοντας τη «συνείδηση» της κατάστασής τους). (Archer and Cottingham, 1996) (Η ομάδα του EFA Global Monitoring Report, Archer και Cottingham (1996) Έτσι, ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός είναι επίσης μια διανοητική διάθεση. Το άτομο αρχίζει να θεωρεί τον εαυτό του αδύνατο να καταλάβει, να μάθει ή να κάνει και σταδιακά γίνεται λειτουργικά αναλφάβητο.

Συνοψίζοντας: Με το λειτουργικά αναλφάβητοι αναφερόμαστε στους εργαζόμενους χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων που πέρασαν υποχρεωτικά χρόνια στην εκπαίδευση αλλά δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν ή ξέχασαν τις βασικές δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής και αριθμητικής. Λόγω τόσο της εκπαίδευσής τους όσο και της κατάστασης της ζωής τους, δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν τις απαραίτητες επικοινωνιακές, γνωστικές και πολιτιστικές δεξιότητες. Αυτές οι δεξιότητες επηρέασαν την αποτελεσματική λειτουργία τους στην καθημερινή ζωή και στην εργασία.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

Ποιες δηλώσεις είναι σωστές ή λανθασμένες;

11

1. Ο αλφαριθμητισμός και ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός θεωρούνται το ίδιο φαινόμενο στην εκβιομηχανισμένη κοινωνία.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός αναφέρεται στη γραφή, την ανάγνωση, στους μαθηματικούς υπολογισμούς και πολλά άλλα.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

3. Η παιδεία στα μέσα επικοινωνίας, η συναισθηματική παιδεία, η οικο-παιδεία περιλαμβάνονται στον ορισμό της λειτουργικής παιδείας της UNESCO

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

4. Ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός εμποδίζει την προσωπική ανάπτυξη, την ανάπτυξη των εταιρειών και την κοινωνική ανάπτυξη

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΧΑΜΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΣ

12

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στην επιχείρηση δεν μπορούν να φανταστούν το εύρος του αναλφαβητισμού γύρω τους, ούτε έχουν κάποια ιδέα για το πώς ο αναλφαβητισμός μπορεί να είναι επιβλαβής. Οπότε, είναι απαραίτητο να συζητηθούν τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι.

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Ποιοι είναι αναλφάβητοι; Χαρακτηριστικά των αναλφάβητων μαθητών.

ΣΚΕΛΟΣ 2: Η γλωσσική ικανότητα των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης/χαμηλών δεξιοτήτων.

ΣΚΕΛΟΣ 1: Ποιοι είναι αναλφάβητοι; Χαρακτηριστικά των αναλφάβητων μαθητών.

Είναι αδύνατον να φανταστεί κανείς έναν υπάλληλο που δεν μπορεί να διαβάσει τις οδηγίες ασφάλειας, να γράψει μια σύντομη σημείωση στον συνάδελφό του ή να μετρήσει τον αριθμό των αντικειμένων που παράγονται σε οκτώ ώρες; Μπορείτε να φανταστείτε ότι υπάρχουν εργαζόμενοι που φεύγουν από την δουλειά τους πολύ αργότερα από όλους τους άλλους επειδή δεν ξέρουν "να διαβάσουν" την ώρα; Είναι δυνατόν να φανταστείτε έναν εργαζόμενο που πρέπει να συμπληρώσει ένα έντυπο και φέρει στο πορτοφόλι του ένα μοντέλο που του προετοίμασε ο πατέρας του, ένα μοντέλο που περιείχε το όνομά του, το επώνυμό του, την ημερομηνία γέννησής του, τη διεύθυνση του; (Benoit Hess, 1997, ρ. 1).

Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός είναι η κατάσταση εκείνων που, για διάφορους λόγους, έχουν βιώσει δύσκολες ατομικές και συλλογικές (οικογενειακή, κοινωνική, πολιτική) καταστάσεις καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Έχουν ελλειπείς δεξιότητες στον τομέα της ανάγνωσης, της κατανόησης γραφής, της επικοινωνίας, της αφηρημένης σκέψης, της κατανόησης αλληλουχίας, του χώρου και του χρόνου, προσανατολίζοντας τον εαυτό του. Συνεπώς είναι λειτουργικά αναλφάβητοι.

Σύμφωνα με τον ορισμό που παρέχεται από την *Groupe permanent de lutte contre l'illettrisme* (GPLI), όσοι βρίσκονται σε κατάσταση αναλφαβητισμού, δεν τα καταφέρνουν επαρκώς στο γράψιμο ώστε να αντιμετωπίσουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που τους επιβάλλονται από την επαγγελματική, κοινωνική, πολιτιστική και προσωπική τους ζωή". (GPLI, 1997) παρά το γεγονός ότι έμειναν στο σχολείο μέχρι την ηλικία των 16 ετών.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αναλφάβητοι, δεν περιορίζονται μόνο στα γραπτά κείμενα και τη γλώσσα. Δείχνουν τη συνολική τους δυσφορία όσον αφορά τη γλώσσα: οι δυσκολίες ανάγνωσης πηγάζουν από την προφορική τους γλώσσα, αφού ο αναλφαβητισμός αντανάκλαται τόσο στην προφορική όσο και στη γραπτή γλώσσα. "Οι δύο ελλείψεις είναι άρρηκτα συνδεδεμένες από κοινού και εδραιώνουν η μια την άλλη".

Οι περισσότεροι από τους εργαζόμενους χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων είναι αυτοί που αντιμετωπίζουν δυσκολίες τόσο στην εργασία όσο και στην κοινωνική ζωή, αλλά φυσικά, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και η χαμηλή εξειδίκευση δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι λειτουργικά αναλφάβητοι. Σε αυτό το Εγχειρίδιο αναφερόμαστε σε όσους είναι λειτουργικά αναλφάβητοι ή κινδυνεύουν να γίνουν. Συγκεκριμένα, ένα ορισμένο ποσοστό εργαζομένων έχει δει τις ικανότητές του να μειώνονται λόγω της επαναλαμβανόμενης χειρωνακτικής εργασίας και της μακρόχρονης απουσίας τους από την εκπαίδευση. Έχουν χάσει τις ικανότητες που απέκτησαν στο παρελθόν. Στις σύγχρονες οικονομικές συνθήκες, ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων έχει επισφαλείς εργασίες - Μπορεί να εργάζονται 12 ώρες την ημέρα και περισσότερο, και μπορεί να ψάχνουν

ταυτόχρονα για καινούρια δουλειά. Υπό αυτές τις συνθήκες, θα υπάρξουν ακόμα περισσότερα άτομα που είναι λειτουργικά αναλφάβητα.

Υπήρχε μια ανάγκη για έναν λειτουργικό τυποποιημένο ορισμό του αναλφαβητισμού, για να γίνει διάκριση μεταξύ ατόμων με λειτουργικό αλφαβητισμό και αναλφαβητισμό και διαφόρων επιπέδων λειτουργικού αλφαβητισμού ενδιάμεσα. Το αποτέλεσμα προέκυψε από τη ζήτηση που πραγματοποιήθηκε στη Γενική Διάσκεψη της UNESCO το 1978.

14

Ένα άτομο είναι λειτουργικά εγγράμματο όταν μπορεί να ασχοληθεί με όλες εκείνες τις δραστηριότητες στις οποίες απαιτείται αλφαβητισμός για την αποτελεσματική λειτουργία της ομάδας και της κοινότητας του, καθώς και για να του επιτρέψει να συνεχίσει να χρησιμοποιεί την ανάγνωση, τη γραφή και τον υπολογισμό για την προσωπική του ανάπτυξη και της κοινότητας του.

Οι λειτουργικά αναλφάβητοι πήγαιναν στο σχολείο, αλλά για κάποιο λόγο, έχουν ξεχάσει τι έμαθαν και σήμερα δεν είναι σε θέση να γράψουν ένα κείμενο τόσο σύντομο όσο δώδεκα γραμμές. Οι λειτουργικά αναλφάβητοι εργαζόμενοι μπορούν να είναι οικονομικά αυτόνομοι, αν και παραμένουν εξ ολοκλήρου εξαρτημένοι από άλλους, αυτούς από τους οποίους μαθαίνουν μέσω μίμησης (τον πρωταρχικό και λιγότερο απαιτητικό τρόπο μάθησης) και από τον οποίο βασίζονται για βοήθεια στις καθημερινές δραστηριότητες. Επιπλέον, έχουν αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών για να κρύψουν την κατάστασή τους (προσποιούνται ότι έχασαν τα γυαλιά τους, πληρώνουν τους συναδέλφους τους για να τους εξηγήσουν τι θέλει το αφεντικό, δεν εμφανίζονται την ημέρα κατά την οποία γίνονται οι απογραφές, επειδή δεν μπορούν να μετρήσουν, είναι αόρατοι, αποφεύγουν τις συγκρούσεις κ.λπ.)

Γιατί έτσι; Οι εργαζόμενοι αυτοί περιφρονούνται σ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, παραμερισμένοι ή καταφρονημένοι από τις οικογένειές τους, τους δασκάλους τους, άλλα παιδιά που τους κοροϊδεύαν. Για τον λόγο αυτό, καταβάλλουν προσπάθεια να μην εντοπιστούν, να ανακαλυφθούν, θέλουν να βρίσκονται στη σκιά και να φαίνονται όσο το

δυνατόν πιο φυσιολογικοί. Οι ενήλικες που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι ρωτούν *αφελείς ερωτήσεις, τον τύπο των ερωτήσεων που έκαναν πολύ πριν φτάσουν στο σχολείο αλλά και στο σχολείο όπου δημιουργήθηκε η σχέση τους με τη γνώση. Μέσω ατομικών συνεντεύξεων, οι εκπαιδευτές ενηλίκων ανακαλύπτουν το υπόβαθρό και το ιστορικό των μαθητών*".

15

Σήμερα εξαρτώνται με πολλούς τρόπους είτε από τους γονείς τους (αν είναι νέοι) είτε από τους συντρόφους τους (σύζυγο), τους συναδέλφους τους, τον διευθυντή στον οποίο έθεσαν πολλές ερωτήσεις πριν μπορέσουν να είναι σίγουροι ότι η δουλειά θα είναι καλή. Ζητούν από τους συναδέλφους τους να αποσύρουν χρήματα για αυτούς, προσποιούμενοι ότι έχουν χάσει τα γυαλιά τους, τους ζητούν να συμπληρώσουν επίσημες φόρμες, ζητούν από τους διευθυντές να ελέγξουν τι έχουν γράψει. Έχουν δυσκολίες να πάρουν την άδεια οδήγησης και έχουν δυσκολίες στην αγορά. Έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση χαρτών, στη καταμέτρηση, στη διαχείριση αριθμητικών αναλογιών. Οι περισσότεροι μαθαίνουν με απομίμηση και μισούν την γραφή.

Η ομάδα τους, τους συμπαθεί αφού είναι πάντα έτοιμοι να βοηθήσουν ,κλπ. Δεν θα άλλαζαν ποτέ τμήμα , θα προτιμούσαν να παραιτηθούν. Οι λειτουργικά αναλφάβητοι αντιστέκονται στις αλλαγές.

Οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων είναι κυρίως ενήλικες που έχουν ξεχάσει αυτά που είχαν μάθει κάποτε , νεότεροι ενήλικες συνήθως που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο και δεν μπόρεσαν να εδραιώσουν τις γνώσεις τους και άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και η σύντομη εκπαίδευση εξαρτώνται από την κατάσταση της οικογένειας, που δεν θα μπορούσε να προσφέρει στο παιδί της μια σταθερή βάση για εξέλιξη. Αν η οικογένεια είναι από μεταναστευτικό υπόβαθρο, οι γονείς δεν μπορούσαν να βοηθήσουν τα παιδιά τους με σχολικές εργασίες. Ο αλκοολισμός στις οικογένειες μπορεί να έχει οδηγήσει σε λειτουργικό αναλφαβητισμό. Εάν τα παιδιά ήταν

άρρωστα για μεγάλο χρονικό διάστημα ή αν ήταν ανάπηρα, μπορεί να στερήθηκαν τη συναισθηματική υποστήριξη που χρειάζονταν για να προχωρήσουν στο σχολείο. Σε γενικές γραμμές, τα προβλήματα υγείας αυξάνονται όταν δεν υπάρχει αρκετή συναισθηματική υποστήριξη των γονέων και μπορούν να παραταθούν μέχρι την ενηλικίωση. Η έλλειψη εμπιστοσύνης που αποκτήθηκε από σημαντικούς ενήλικες (μητέρα, πατέρα, δάσκαλος, ιερέας) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα ακόμη βήμα προς μια κατάσταση λειτουργικού αναλφαριθμητισμού κατά την ενηλικίωση.

16

Στις επιχειρήσεις η ποιότητα του έργου που έχει γίνει δεν είναι τόσο σημαντική, ούτε οι ικανότητες των εργαζομένων. Πιο σημαντική είναι η ικανότητά τους να εργάζονται σε μια ομάδα, να είναι διαθέσιμοι για τον πελάτη, η ικανότητα να αναλογίζονται το μέλλον, η προσωπική τους ανάπτυξη κλπ. Η κατάσταση είναι δύσκολη για εκείνους που πάντα παραλείπονται. Το "κοινωνικό προσόν" μπορεί να αποκτηθεί στο περιβάλλον όπου έχει ζήσει κανείς. Αν ένα άτομο δεν προέρχεται από ένα υποστηρικτικό πολιτιστικό υπόβαθρο, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε διαρκή *κοινωνική απαγόρευση*.

Η ζωή των λειτουργικά αναλφάβητων χαρακτηρίζεται από περιφρόνηση, υποτίμηση, υποβάθμιση, έλλειψη σεβασμού. Οι πολίτες που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι και πρέπει να μάθουν την ανάγνωση και τη γραφή (κάτι φυσιολογικό για τους μετανάστες) ντρέπονται για την κατάστασή τους. Οι χαμηλόβαθμοι υπήκοοι παραμένουν στην άκρη των πάντων και φοβούνται την αλλαγή. Οι αναλφάβητοι εργαζόμενοι τείνουν να *αποφεύγουν τις συγκρούσεις*, ώστε να μην ηττηθούν. Έχουν την τάση να μην λένε ποτέ όχι, το οποίο τελικά είναι ένα μειονέκτημα. Είναι πάντα διαθέσιμοι. Δεν θέλουν να είναι διαφορετικοί. *Αυτοί οι εργαζόμενοι συνεχίζουν να χάνουν την αυτονομία τους*. Στο σπίτι, δέχονται βοήθεια από τους συγγενείς τους, στη δουλειά τους οι συνάδελφοί τους προστατεύουν και πάλι δεν μαθαίνουν. Έχουν την τάση να επαναλαμβάνουν τα πάντα, και *εκτιμούν την ρουτίνα*. Κάνουν ό, τι έχουν κάνει πάντα και είναι αλλεργικοί στις αλλαγές, κάτι που είναι δύσκολο όταν μια εταιρεία πρέπει να αλλάξει. Έχουν αποκτήσει τις γνώσεις τους εν μέρει, εδώ και εκεί και οι γνώσεις τους δεν είναι δομημένες.

Σήμερα, οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι ευέλικτοι, να αναφέρουν πολλά, πρέπει να έχουν καλύτερες επικοινωνιακές δεξιότητες και επομένως οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης δεν βρίσκονται σε καλή θέση. Είναι εύθραυστοι. Βιώνουν ένα είδος «κοινωνικού αυτισμού». Η διαβίωση σε σχέση με τους άλλους είναι μια ευκαιρία, αλλά για ορισμένους εργαζόμενους μπορεί να είναι δύσκολη.

ΣΚΕΛΟΣ 2: Η γλωσσική ικανότητα των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης/χαμηλών δεξιοτήτων.

Η γλωσσική ικανότητα είναι η ικανότητα να σκεφτόμαστε με αφηρημένο τρόπο. Αυτή η ικανότητα είναι ελλιπής στα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση λειτουργικού αναλφαβητισμού και δεν έχουν πρόσβαση στην αφηρημένη σκέψη ούτε στην προφορική ούτε στη γραπτή γλώσσα.

Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι δεν μπορούν να διαχειριστούν επαρκώς το γράψιμο ώστε να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις γραφής στην επαγγελματική, κοινωνική, πολιτιστική και προσωπική τους ζωή. Έχουν επίσης δυσκολίες στην αποτελεσματική χρήση της ομιλούμενης γλώσσας. Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός είναι μια αδυναμία. Η γλώσσα έχει να κάνει με την αφηρημένη σκέψη. Δεν χρησιμοποιούν, ή σπάνια, τους καθοριστικούς παράγοντες του χρόνου, δεν υπάρχουν πρακτικά δείκτες λόγου στη γλώσσα τους που θα καθιστούσαν σαφείς τις λογικές συνδέσεις μεταξύ των ρητρών. Οι ενήλικες συναντούν πολλούς συνομιλητές, συνεπώς, πρέπει να μάθουν να μην μιλούν ή να γράφουν, σαν να ήταν ξεκάθαρα σε όλους. Να βγούμε από το γνωστό πλαίσιο όπου τα λόγια είναι ελάχιστα αναγκαία για να γίνουμε κατανοητοί, είναι μια περιπέτεια για όσους βρίσκονται σε κατάσταση αναλφαβητισμού. Ως παιδιά, κατά πάσα πιθανότητα δεν θα μπορούσαν να επωφεληθούν από προνομιούχες σχέσεις με ενήλικες κάτι που τους αποδυνάμωσε για μια ζωή, καθώς δεν ανέπτυξαν λογικά μοντέλα σκέψης που οδηγούσαν στην αφηρημένη σκέψη.

Η γλώσσα δεν είναι μόνο μια ικανότητα, αλλά είναι επίσης μια λειτουργία, η λειτουργία της πρόθεσης που λειτουργεί μεταξύ δύο ομιλητών. Τα αναλφάβητα άτομα δεν διαχειρίζονται αυτή τη γλωσσική λειτουργία στην προφορική γλώσσα (τα προβλήματα αρχίζουν στην προφορική γλώσσα). Οι αναλφάβητοι ενήλικες δεν έχουν αναπαραστάσεις αυτής της γλωσσικής λειτουργίας και δεν έχουν επαρκείς αναπαραστάσεις του συνομιλητή. Οι αναλφάβητοι ενήλικες συχνά πιστεύουν ότι ο συνομιλητής ξέρει τι σκέφτονται. Μερικές φορές πιστεύουν ακόμη ότι ο συνομιλητής μπορεί να αποκρυπτογραφήσει τις εσωτερικές σκέψεις τους. Επομένως, οι αναλφάβητοι αναπτύσσουν μια γλώσσα όπου πολλά πράγματα είναι σιωπηρά (εννοούνται, αλλά δεν εκφράζονται) και εναπόκειται στον συνομιλητή να αποκωδικοποιήσει τη σημασία του μηνύματος. Δεν αναρωτιούνται: "Τι γνωρίζει ο συνομιλητής μου για ένα συγκεκριμένο γεγονός, για το οποίο θα μιλήσω". Τα αναλφάβητα άτομα έχουν δυσκολίες να ξεφύγουν από το δικό τους πλαίσιο. Είναι λιγότερο ικανοί να εξηγήσουν να διεισδύσουν στο πλαίσιο του συνομιλητή, να προσαρμόσουν τα δύο πλαίσια μεταξύ τους. Τέλος, η παρεξηγημένη αντίληψη προέρχεται από την απουσία εξήγησης.

Συνοψίζοντας, οι λειτουργικά αναλφάβητοι χρησιμοποιούν την προφορική γλώσσα που βασίζεται στη σιωπή, αποτέλεσμα του ανεπαρκούς χειρισμού της μητρικής τους γλώσσας. Η γλώσσα χρησιμοποιείται για να παράγει κάτι που θα φτάσει κάποιον (Jacobson, 1963) και η επικοινωνία έχει μια ξεκάθαρη λειτουργία: να επηρεάσει τον άλλον, να αλλάξει τη συμπεριφορά του, τις πράξεις του ή τη σκέψη του. (Piaget, 1966, 3 ed, σελ. 63)

«Τι και πώς λέμε κάτι εξαρτάται από το τι ξέρει ο συνομιλητής» υποστηρίζει ο Piaget, (1966 3e ed. σελ. 63). Ο Piaget διακρίνει δύο τύπους γλώσσας: την εγωκεντρική γλώσσα και την κοινωνικοποιημένη γλώσσα. Η κοινωνικοποιημένη γλώσσα περιλαμβάνει τις λειτουργίες της διαφοροποίησης και της αμοιβαιότητας. Μεταξύ της προφορικής και της γραπτής γλώσσας υπάρχουν κυκλικοί σύνδεσμοι που εμπλουτίζουν και τους δύο τύπους γλώσσας. Η γραφή μπορεί να γίνει μοντέλο για την προφορική παραγωγή. Αλλά η προφορική γλώσσα πρέπει να διαχειρίζεται πρώτα. Οι αναλφάβητοι ενήλικες πρέπει να γνωρίζουν ότι η γλώσσα παράγεται για να φτάσει τον άλλο. Πρέπει να μάθουν ότι ο άλλος άνθρωπος δεν

ξέρει τι θέλουμε να πούμε, δεν γνωρίζει πολλά για το μήνυμά μας, την εμπειρία, τις ιδέες, την ιστορία μας και ότι όσοι μιλούν πρέπει να παρέχουν στον συνομιλητή τα μέσα να κατανοήσουν το νόημα του μηνύματος. (Bantolia, 1996, σελ. 139)

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

Ποιες δηλώσεις είναι σωστές ή λανθασμένες;

Οι εργαζόμενοι σε κατάσταση λειτουργικού αναλφαριθμητισμού :

1. Εκτιμούν τις θετικές αλλαγές.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Δεν είναι άνετοι με την κοινωνικοποιημένη γλώσσα.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

3. Οι συνάδελφοί τους, κυρίως, τους συμπαθούν.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

4. Εξηγούν με ευκολία τι έχουν στο μυαλό τους.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΔΥΣΛΕΞΙΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η δυσλεξία μπορεί συχνά να βρεθεί σε χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων εργαζομένων. Με την προϋπόθεση ότι αναγνωρίζεται, οι εργαζόμενοι αυτοί, μπορούν να βελτιωθούν στο χώρο εργασίας. Η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθησή τους μπορεί να αυξηθούν. Είναι πιθανόν να παρακινηθούν να συμμετάσχουν σε ανεπίσημες μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ωστόσο, αν η δυσλεξία δεν αναγνωριστεί, μπορεί να οδηγήσει σε λειτουργικό αναλφαβητισμό, ανεργία, ακόμη και φυλακή. Αρχικά, ας εξετάσουμε ορισμένα βασικά ερωτήματα:

20

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από τρία σκέλη, ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι η δυσλεξία;

ΣΚΕΛΟΣ 2: Συγκεκριμένες δυσκολίες μάθησης

ΣΚΕΛΟΣ 3: Πως οι συγκεκριμένες δυσκολίες μάθησης επηρεάζουν την εργασία. Τι λένε οι μαρτυρίες;

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι η δυσλεξία;

Το σχολικό σύστημα τάσσεται κατά των δυσλεκτικών διότι είναι «στοχαστές του πραγματικού κόσμου», χρησιμοποιώντας κυρίως εικόνες και έννοιες αντί για διανοητικές προτάσεις. Απαιτούν εξειδικευμένη κατάρτιση για να μάθουν τα βασικά του γραπτού λόγου. Άρα, τι είναι η δυσλεξία;

Τα άτομα με δυσλεξία είναι διαφορετικά μεταξύ τους, κάθε άτομο με τον δικό του τρόπο. Οι αντιδράσεις τους στον εξωτερικό κόσμο προκαλούν έκπληξη, εκτός αν προσπαθήσουμε να τις καταλάβουμε. Δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της δυσλεξίας και της νοημοσύνης, παρ'όλα αυτά υπάρχουν ορισμένα αναγνωρισμένα συμπλέγματα χαρακτηριστικών που μπορεί να υπάρχουν σε πολλά από αυτά. Έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση και την

ορθογραφία, ένα φαινόμενο που ονομάζεται **δυσγραφία** (μηχανική της γραφής: **πιάνοντας ένα στυλό, χειρόγραφο, διαστήματα, οργάνωση σκέψεων σε χαρτί**).

Η εκπαίδευση βασίζεται κυρίως σε ένα *μονοδιάστατο τρόπο σκέψη*, προχωρώντας βήμα προς βήμα ενώ τα άτομα με δυσλεξία σκέφτονται *ολιστικά* και με *διαφορετικό* τρόπο. Κατανοούν τον κόσμο γύρω τους με έναν ολιστικό τρόπο, ενώ η ανάγνωση και η γραφή είναι διεξοδικά μονοδιάστατες δραστηριότητες. Λειτουργώντας με διαφορετικό τρόπο, το νευρολογικό σύστημα των μαθητών δεν προσαρμόζεται σε αυτή τη γραμμικότητα.

21

Οι μαθητές πιθανόν να μπορούν να μαντέψουν το σωστό μαθηματικό αποτέλεσμα αμέσως, χωρίς να δείξουν τον τρόπο που τους οδήγησε στο αποτέλεσμα. Συνεπώς, μπορούν να κατηγορηθούν ότι έχουν αντιγράψει το αποτέλεσμα από έναν συμμαθητή και να πάρουν κακό βαθμό. Είναι μια αδικία, την οποία απλά πρέπει να δεχτούν, πρόκειται για μια τυπική κατάσταση που θα επηρεάσει τη μελλοντική τους εκπαίδευση και εργασία. Τα άτομα με δυσλεξία επιβαρύνονται από τον αντίκτυπο των αρνητικών σχολικών εμπειριών τους καθώς και η στάση τους απέναντι στην εκπαίδευση και την κατάρτιση των ενηλίκων. *Δεν είναι εύκολο να προσελκύσει κανείς εργαζόμενους χαμηλού μορφωτικού επιπέδου με δυσλεξία στην εκπαίδευση.*

ΣΚΕΛΟΣ 2: Συγκεκριμένες μαθησιακές δυσκολίες

Θεωρείται συχνά ότι η δυσλεξία αποτελεί μόνο σχολικό πρόβλημα, αλλά δεν είναι έτσι. Το επίκεντρο πρέπει να είναι τα ταλέντα των εργαζομένων με δυσλεξία και όχι οι μαθησιακές τους δυσκολίες. Παρ' όλα αυτά, ας εξετάσουμε συγκεκριμένες μαθησιακές δυσκολίες πρώτα αφού μόνο παραδοσιακές προσεγγίσεις αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια της σχολικής φοίτησης και γίνονται αντιληπτά στο χώρο εργασίας.

Στο σχολείο, πολλοί μαθητές με δυσλεξία δεν ανακαλύπτονται, ειδικά αν κατορθώσουν να βρουν σύντομα τον δικό τους τρόπο εκμάθησης και να προσαρμοστούν στη

γραμμική/μονοδιάστατη μάθηση. Υπάρχουν μαθητές που γράφουν με τα δύο χέρια χρησιμοποιώντας το δεξιό, αλλά και το αριστερό ημισφαίριο του εγκεφάλου.

Στα μαθηματικά, φτάνουν άμεσα στο αποτέλεσμα, αλλά καταβάλλουν προσπάθεια και καταγράφουν επίσης τη διαδικασία, για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των δασκάλων. Τα παιδιά αυτά σύντομα αναπτύσσουν τις λεγόμενες αντισταθμιστικές στρατηγικές. Δεν μπορούν να ακολουθήσουν μια σειρά, δεν καταλαβαίνουν μουσικές σημειώσεις, αλλά έχουν ένα καλό αυτί για τη μουσική, έτσι προσποιούνται ότι συμμορφώνονται με τις μουσικές νότες. Τα παιδιά με δυσλεξία, αν δεν είναι ταραχοποιοί, δεν αναγνωρίζονται στο σχολείο. Αλλά το αίσθημα της διαφορετικότητας και της μη κατανόησης παραμένει μέχρι αργά στην ενηλικίωση.

22

Ανάμεσα στους εργαζόμενους χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου με μη ολοκληρωμένη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν πολλοί με δυσλεξία. Μπορεί να έχουν αποτύχει στο σχολείο, αλλά αργότερα, αν υποστηριχθούν καλά, μπορεί να γίνουν καινοτόμοι εργαζόμενοι ή επιχειρηματίες και μπορεί να έχουν επιτυχία και σε άλλους κοινωνικούς ρόλους. Χρειάζονται γνώση, αλλά μπορούν να την αποκτήσουν με έναν μη τυπικό τρόπο, όχι στην κατάρτιση ούτε στο σχολείο. Για τους μαθητές με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, άλλες μορφές εκπαίδευσης μπορούν να είναι πιο χρήσιμες από τις συνηθισμένες.

Δυσγραφία

Αναφέρεται στα προβλήματα με τη γραφή. Τα άτομα με δυσλεξία μπορούν να αλλάξουν τα γράμματα b και d, η και m κ.λπ. Παραλείπουν γράμματα, κάνουν μια ακολουθία γραφικών λαθών, ο γραφικός τους χαρακτήρας δεν είναι ωραίος και ευανάγνωστος, αφού η γραφική-κινητική τους δεξιότητα είναι αδύναμη, κάτι που είναι λειτουργία του αριστερού - ημισφαίριου του εγκεφάλου. Πολλά παιδιά και ενήλικες με δυσγραφία ζωγραφίζουν πιο εύκολα, από το να γράψουν μια ιστορία.

Δυσπραξία

Αυτή είναι μια μορφή διαταραχής του αναπτυξιακού συντονισμού που επηρεάζει τις λεπτές ή / και τις ευρείς κινητικές δεξιότητες. Τα άτομα με δυσπραξία δεν συσχετίζουν ένα

στοιχείο με το περιβάλλον του. Το αφήνουν εκεί που χρησιμοποιήθηκε για τελευταία φορά. Αλλά η δυσπραξία μπορεί επίσης να οδηγήσει στην απώλεια των πραγμάτων, στη συνεχή αναζήτηση τους, στην αποδιοργάνωση της διεξαγωγής των δραστηριοτήτων, στην μη προσήλωση στις σχέσεις και να προκαλέσει άλλα εμπόδια στη ζωή. Εάν τα άτομα αυτά αντιληφθούν τις δυσκολίες τους, θα ανέπτυσαν ευκολότερα μια στρατηγική για να τους βοηθήσουν.

Δυσαριθμησία

Τα άτομα με δυσαριθμησία μπορεί να έχουν προβλήματα με το να υπολογίζουν αναλογίες, την καταμέτρηση, τη διεξαγωγή μαθηματικών πράξεων. Μπορεί να έχουν δυσκολίες στη διαχείριση του χρόνου. Είναι καθυστερημένοι ή εξαιρετικά υπεύθυνοι και πάντα έρχονται πολύ μπροστά από το χρόνο.

ΣΚΕΛΟΣ 3: Πως οι συγκεκριμένες δυσκολίες μάθησης επηρεάζουν την εργασία. Τι λένε οι μαρτυρίες;

"Έχω δυσκολίες να υπολογίσω τις μετρήσεις στο κεφάλι μου. Η μητρική μου γλώσσα είναι εντάξει, αλλά είμαι φρικτή/ός στα μαθηματικά. Ανατρέπω τους αριθμούς. Ποτέ δεν ξέρω αν πρέπει να κάνω πρόσθεση ή αφαίρεση και πρέπει να χρησιμοποιήσω τα δάχτυλα γι' αυτό. Η βραχυπρόθεσμη μνήμη μου είναι χάλια. Δύσκολα θυμάμαι μέρη, ονόματα, πρόσωπα, αριθμούς. Τον τελευταίο καιρό, έχω χάσει την αίσθηση της κατεύθυνσης που ήταν καλή. Αυτό συνέβη μετά από το πρήξιμο των επινεφριδίων μου. Όταν μου ζητηθεί να συμμορφωθώ με γραπτές οδηγίες, δεν έχω υπομονή, και κάνω πράγματα με τον τρόπο μου, δεν τα διαβάζω πραγματικά. Δεν έχω δουλέψει ποτέ περισσότερο από μερικούς μήνες. Κάθε φορά απολύθηκα επειδή πίστευαν ότι ήμουν αργός/η μαθητής/τρια επειδή δεν μπορούσα να καταλάβω και αυτό με έκανε νευρικό/ή και αμήχανο/η. Συνεχίζω να ζητώ βοήθεια από τους συναδέλφους μου. Τότε θυμώνουν μαζί μου. Έχω αφήσει πολλές δουλειές.

"Λοιπόν, έχω χάσει πρόσφατα μια δουλειά στην οποία ήμουν καλός/η. Πολύ καλά. Έβγαζα καλά τα προς το ζην, απολάμβανα τη δουλειά μου, αλλά την έχασα επειδή ήμουν αργή/ός και ήθελα να βοηθήσω τους πελάτες και τους μίλησα. Δεν άρεσε αυτό στον εργοδότης".

"Μισώ το να προγραμματίζω συνεδριάσεις. Αισθανόμουν σαν να είχα μια βόμβα στο κεφάλι μου".

«Είμαι καλός/ή στα οπτικά πράγματα, ή είμαι καλός/ή σε ακουστικά πράγματα, αλλά όχι στα οπτικά».

"Έχω δυσκολίες με δοκιμές/εξετάσεις, άγνωστες γραμματοσειρές, διαβάζοντας δυνατά. Διαβάζω καλύτερα κείμενα σε κάποιο θέμα από άλλα ». "Έχω φτωχό γραφικό χαρακτήρα". "Βασίζομαι σε άλλους για βοήθεια"

Τα άτομα με δυσλεξία έχουν ως επί το πλείστον προβλήματα να εξηγούν τα επιχειρήματά τους, έτσι δημιουργούν συχνά συγκρούσεις, καθιστώντας τους άλλους ανθρώπους νευρικούς και αδιάλλακτους. Μερικές φορές η κατανόηση της δυσλεξίας ενός ατόμου είναι μια μεγάλη βοήθεια ακόμα και σε μεταγενέστερα χρόνια. Όταν γίνεται κατανοητό, ανεκτό και υποστηρίζεται, τα άτομα με δυσλεξία μπορούν να είναι εξαιρετικά καινοτόμα.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων δεν έχουν χρόνο ούτε εξουσιοδότηση για να δοκιμάσουν τους ενήλικους μαθητές τους για δυσλεξία, αλλά μπορούν να μάθουν να δίνουν προσοχή στην διαφορετικότητα τους, το στυλ μάθησης, τα ταλέντα, και τα συναισθηματικά τους θέματα. **Κάθε άτομο με δυσλεξία είναι διαφορετικό και οι στρατηγικές μάθησης τους είναι διαφορετικές, τις περισσότερες φορές προκαλούν έκπληξη.**

Θα ήταν ενδιαφέρον να εντοπίσουμε και να περιγράψουμε πιο διεξοδικά αυτές τις στρατηγικές, αφού βασίζονται σε αποκλίνουσες σκέψεις, λιγότερο προβλέψιμες από ό, τι η μονοδιάστατη σκέψη που επαινείτε στα σχολεία μας.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

25

Ποιες δηλώσεις είναι σωστές ή λανθασμένες;

1. Τα άτομα με δυσλεξία συχνά δεν είναι εύκολα συνεργάσιμα.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Τα άτομα με δυσλεξία είναι συχνά καινοτόμα

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

3. Τα άτομα με δυσλεξία δεν είναι καλοί στην επίλυση προβλημάτων.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ

Η εκπαίδευση των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων είναι διαφορετική από την εκπαίδευση άλλων ομάδων-στόχων ενηλίκων. Πρόκειται για την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και γνώσεων, αλλά ως επί το πλείστον έχει μετασχηματιστική αξία. Από μαθητευόμενους χωρίς κίνητρα με χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση, μπορούν να γίνουν υπερήφανοι μαθητές και γονείς που να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν. Επιπλέον, ο σκοπός της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων είναι να εμποδίσει τον περαιτέρω αποκλεισμό τους. Αυτό πρέπει να γίνει σε δημόσια περιβάλλοντα και όχι μέσα στις οικογένειες.

26

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από τρία σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Πώς μαθαίνουν οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και τι θέλουν να επιτύχουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ο αντίκτυπος της ομάδας μάθησης σε μεμονωμένους μαθητές χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης

ΣΚΕΛΟΣ 3: Συλλέγοντας ιστορίες ζωής

ΣΚΕΛΟΣ 1: Πώς μαθαίνουν οι εργαζόμενοι χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και τι θέλουν να επιτύχουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων

Γιατί να εκπαιδεύσετε τους αναλφάβητους και τους ενήλικες χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου; Γιατί να εκπαιδεύσετε νέους ενήλικες που εγκατέλειψαν το σχολείο πολύ νωρίς και είναι περισσότερο ή λιγότερο κοινωνικά αποκλεισμένοι; Επειδή οι εκπαιδευτές θέλουν να αποτρέψουν την περαιτέρω περιθωριοποίησή τους και να τους επιτρέψουν να

επιτύχουν κάτι περισσότερο από την τυχαία συμμετοχή τους στον κόσμο της απασχόλησης.

Η εκπαίδευση των χαμηλά μορφωμένων εργαζομένων δεν αφορά μόνο την αντιμετώπιση των ελλείψεων τους αλλά κυρίως την βελτίωση του χειρισμού του βασικού εργαλείου για την κοινωνική οικοδόμηση και αυτονομία τους: τη γραφή. Η ανεπαρκής γνώση της ανάγνωσης και της γραφής οδηγεί στον κοινωνικό και πολιτιστικό αποκλεισμό.

27

Ένας μεγάλος αριθμός ενηλίκων σε μια κατάσταση αναλφαριθμητισμού πιέζεται στην άκρη του κόσμου των θεσμών, και του επαγγελματικού κόσμου. Αν θέλουν να συμπεριληφθούν σ' αυτούς τους κόσμους, πρέπει να μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν και να επικοινωνούν.

Οι συμμετέχοντες στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνεχίζουν να ελέγχουν εάν οι εκπαιδευτές ενηλίκων ενδιαφέρονται για τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει σε άλλους κοινωνικούς ρόλους, σαν γονείς, πολίτες, ιδιοκτήτες, καταναλωτές, εργαζόμενοι και θέλουν να μάθουν εάν θα ληφθεί υπόψη η εμπειρία τους.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων πρέπει να χρησιμοποιούν τα έγγραφα που χρησιμοποιούν οι συμμετέχοντες στην πραγματικότητα στην εργασία τους και να τα συμπεριλάβουν στο πρόγραμμα. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να ελέγξουν αμέσως αν αυτό που κάνουν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης είναι χρήσιμο γι' αυτούς.

Αν πρόκειται να αποκτήσουν **βασικές δεξιότητες όπως ανάγνωση, γραφή, λόγο, επικοινωνία**, ή υπολογισμό, είναι απαραίτητο να τις χρησιμοποιούν όσο πιο συχνά γίνεται. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες διατηρούνται εάν χρησιμοποιούνται καθημερινά. Είναι απαραίτητο να ξεκινήσετε με αυτό που είναι πραγματικό, αυτό που οι μαθητές γνωρίζουν, στη συνέχεια προσπαθήστε να αντιμετωπίσετε τις αλλαγές που η επιχείρηση χρειάζεται να εισαγάγει.

Η αντίληψη, η κατανόηση, η επίλυση προβλημάτων, οι μαθησιακές δραστηριότητες απαιτούν από τους εκπαιδευόμενους να εμπλακούν σε διαδικασίες αφηρημένης σκέψης και επινόησης, αλλά οι εργαζόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων παραμένουν σε ένα μόνο επίπεδο: σε αυτό που είναι πραγματικό, απτό, συγκεκριμένο. Έχουν δυσκολίες στη δημιουργία συνδέσμων μεταξύ διαφορετικών γεγονότων, να αντιλαμβάνονται τι είναι σταθερό. Αυτοί οι μαθητές πρέπει να μάθουν πώς να μάθουν.

28

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων πρέπει να υποθέσουν ότι όλοι έχουμε ικανότητες να μάθουμε, να αναπτύξουμε και να τροποποιήσουμε. Οι εκπαιδευόμενοι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου πρέπει να εκπαιδεύσουν ξανά τη νοημοσύνη τους, να αλλάξουν τις διαδικασίες σκέψης τους, να εμπιστευθούν και να αναπτύξουν την αίσθηση ότι είναι ικανοί.

Επομένως, οι γνωστικές μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει:

- να κινητοποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο το δυναμικό του μαθητευόμενου, καθιστώντας τους εκπαιδευόμενους αποτελεσματικούς να λύσουν προβλήματα και έτσι να ξεπεράσουν το αίσθημα της αποτυχίας,
- Η ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών για λογική σκέψη.

Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε στους εκπαιδευτές ότι η νοημοσύνη αναπτύσσεται μέσα σε μόνιμες αλληλεπιδράσεις με εκείνους που έχουν παραπάνω επίγνωση.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να απευθύνονται σε κάθε εκπαιδευόμενο ξεχωριστά. Η κινητοποίηση των εκπαιδευόμενων μπορεί να είναι δύσκολη, διότι ακόμη και αν είναι σχετικά νέοι, πιστεύουν ότι 'το μέλλον βρίσκεται ήδη πίσω τους'. Ως εκ τούτου, ίσως είναι πολύτιμο να επικεντρωθούν στο θέμα της συνταξιοδότησης κατά την ανάγνωση, γραφή και οι μαθηματικοί υπολογισμοί θα είναι επίσης χρήσιμοι. Είναι απαραίτητο να διευρυνθούν οι βραχυπρόθεσμοι ορίζοντες των μαθητών και να αντικατασταθούν με μακροπρόθεσμες προοπτικές.

Τα μικρά παιδιά μπορεί να ενθαρρύνουν τους ενήλικες που είναι λειτουργικά

αναλφάβητοι, που τους αρέσει να ανακαλύπτουν τι μαθαίνουν τα παιδιά. Θα ήθελαν επίσης να βοηθήσουν τα παιδιά να μάθουν και επειδή δεν μπορούν να το κάνουν, αναγνωρίζουν ταυτόχρονα τον αναλφαβητισμό τους.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων πρέπει να δίνουν προσοχή σε όλα τα κίνητρα των μαθητών, είτε εκφράζονται είτε όχι. Με τη βοήθεια εκπαιδευτών ενηλίκων, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να περάσουν από την υπακοή στην υπευθυνότητα.

29

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ο αντίκτυπος της ομάδας μάθησης σε μεμονωμένους μαθητές χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης

Οι ομάδες ενθαρρύνουν τους μεμονωμένους μαθητές. Όταν μια ομάδα είναι μικρή με 6-12 συμμετέχοντες, είναι δυνατή η εξατομικευμένη εργασία, καθώς και η μάθηση σε υποομάδες και σε ολόκληρη την ομάδα.

Για να επεξηγήσω αυτό το σημείο, επιτρέψτε μου να παρουσιάσω το ακόλουθο παράδειγμα:

Στο τέλος ενός προγράμματος εκπαίδευσης αλφαριθμητισμού μια από τις ομάδες μάθησης των εργαζομένων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων παρήγαγε συλλογικά, ως ομάδα, το ακόλουθο άρθρο:

Συναντιόμαστε κάθε Πέμπτη. Παίρνουμε πληροφορίες για το εργοστάσιό μας. Μαθαίνουμε να διαβάζουμε, να γράφουμε και να μετράμε. Μάθαμε ότι δεν είχαμε μάθει όταν ήμασταν παιδιά. Είμαστε μια ομάδα και υπάρχει κάποιος που μας βοηθά. Δεν είμαστε μόνοι.

Αρχικά φοβόμουν. Τώρα είμαι ικανοποιημένος που έχω γίνει μέλος αυτής της ομάδας. Το αφεντικό μου ενδιαφέρεται για το τι κάνουμε. Μερικές φορές κάνουμε τις ασκήσεις μαζί.

Είμαι τόσο υπερήφανος που τόλμησα να εγγραφώ.

Ήμουν σε πολύ κακή κατάσταση όταν ήρθα εδώ.

Φοβόμουν το να είμαι διαφορετικός από το κοινωνικό υπόβαθρό μου, να είμαι μόνος.

Τώρα οι άνθρωποι εκτιμούν τι κάνω για αυτούς.

30

Το άρθρο δημοσιεύθηκε και υπογράφηκε από την ομάδα. Στην ομάδα όσοι είναι πιο ικανοί βοηθούν τους άλλους. Τα μέλη της ομάδας εργάζονται σε ζεύγη και στη συνέχεια τα ζεύγη εργάζονται όλα μαζί. Αυτό συμβάλλει στην καλύτερη νοητική αναπαράσταση των καθηκόντων.

Τα μέλη μαθαίνουν πώς να εκφράζουν τις συμβουλές τους, να μιλούν για μια εργασία, να ακούνε το ένα το άλλο. Γνωρίζουν τη διαδικασία που πρέπει να αναπτύξουν για να βρουν λύση. Είναι απαραίτητο τα μέλη των ομάδων να έχουν παρόμοιο πρόβλημα.

Οι εργαζόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων έχουν διαφορετικό τρόπο μάθησης. Μαθαίνουν μέσα από την πράξη. Πρέπει να πράξουν πρώτα και στη συνέχεια να σκεφτούν τι έχουν κάνει. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων δεν μπορούν να περιμένουν να ξεκινήσουν από γενικές ιδέες και στη συνέχεια να κατανοήσουν την πρακτική που ακολουθούν. Για παράδειγμα, στην εκπαίδευση των διαβητικών ασθενών, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να σκεφτούν τι συμβαίνει με τον γείτονά τους. Παρατηρούν τον γείτονα, τότε μόνο μιλούν για τον εαυτό τους και τελικά περνούν στη γενίκευση.

Να θυμάστε! Κάθε μέλος της ομάδας έχει δυνατότητες πολύ υψηλότερες από ό, τι οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορεί να περιμένουν!

ΣΚΕΛΟΣ 3: Συλλέγοντας ιστορίες ζωής

Ο ερευνητής πρέπει να είναι διακριτικός ως προς το τι του έχει ανατεθεί. Μπορεί να ανακαλύψει τα τυπικά χαρακτηριστικά των ιστοριών ζωής των εργαζομένων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου.

31

Οι τυπικές ιστορίες των εργαζομένων που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι πάνε κάπως έτσι: οι σημερινοί εργαζόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων έπρεπε να εγκαταλείψουν το σχολείο πολύ νωρίς. Είχαν πολλούς αδελφούς και αδελφές, ή ήταν άρρωστοι για μεγάλο χρονικό διάστημα στην παιδική τους ηλικία και δεν τους φρόντισαν ανάλογα. Για κάποιο λόγο, οι εκπαιδευτές είχαν την τάση να τους παραβλέπουν.

Οι αναλφάβητοι εργαζόμενοι που είναι ηλικίας 30-40 ετών είχαν ακανόνιστη και χαοτική εκπαίδευση. Πολλοί έχουν κακές αναμνήσεις από την εκπαίδευσή τους και το σχολείο ως ίδρυμα, φοβόντουσαν ότι ήταν αποκλεισμένοι λόγω της αδυναμίας τους και αυτές οι μνήμες μπορούν να γίνουν ζωντανές και πάλι από την αρχή του εκπαιδευτικού προγράμματος. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων θα πρέπει να γνωρίζουν αυτό το γεγονός κατά την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προγράμματος. Τα παιχνίδια μπορούν να είναι πολύ χρήσιμα σε αυτό το στάδιο, καθώς οι συμμετέχοντες δεν αισθάνονται εκτεθειμένοι και δεν χρειάζεται να αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους.

Είναι σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα να εκφραστούν, να μιλήσουν για τις εμπειρίες, τις δυσκολίες, τις απογοητεύσεις και τις ελπίδες τους. Είναι σημαντικό να ακουστούν, να εξεταστούν και να γίνουν σεβαστοί. Εάν οι άνθρωποι δεν είναι σίγουροι για τον εαυτό τους, δεν εμπιστεύονται και δεν θέλουν να πουν κάτι προσωπικό.

- Επιβεβαιώστε ότι τα δεδομένα χρησιμοποιούνται προσεκτικά και διακριτικά.
- Στην αξιολόγηση πρέπει να τονιστούν τα θετικά σημεία.
- Συζητήστε για την ομαδική εργασία και την αμοιβαία βοήθεια που θα δοθεί.

- Οι εκπαιδευτικοί ενηλίκων πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσουν τις δικές τους αδυναμίες. (Bantolia, σελ. 247)

Ελέγξτε την κατανόησή σας

32

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

Ποιες δηλώσεις είναι σωστές ή λανθασμένες

1. Οι εργαζόμενοι με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο δεν πρέπει να μαθαίνουν σε ομάδες
ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ
2. Οι ενήλικες χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου φοβούνται να ανακαλύψουν τι μαθαίνουν τα παιδιά
ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ
3. Οι εργαζόμενοι που βρίσκονται σε κατάσταση λειτουργικού αναλφαριθμητισμού είχαν ακανόνιστη και χαοτική εκπαίδευση
ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΕΜΨΥΧΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αυτή η ενότητα περιγράφει στρατηγικές για την εμπλοκή των ενηλίκων εκπαιδευόμενων στην εκπαίδευση, με επίκεντρο τον τρόπο προσέγγισης των πιθανών μαθητών και την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων.

33

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Προσεγγίζοντας πιθανούς φοιτητές

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της εκπαίδευσης ενηλίκων

ΣΚΕΛΟΣ 1: Προσεγγίζοντας πιθανούς φοιτητές

Η άτυπη εκπαίδευση είναι κοντά στους μαθητές, τα ζητήματα της εργασίας και της ζωής τους. Πολύ περισσότερο, άλλωστε, από την επίσημη εκπαίδευση. Επιπλέον, οι ενήλικες μαθητές μαθαίνουν συνήθως να επιτυγχάνουν ρεαλιστικούς στόχους. Γνωρίζοντας αυτά τα γεγονότα, οι εκπαιδευτές πρέπει να προσαρμόσουν τα μαθήματα και τις δραστηριότητες στις αναλυόμενες ανάγκες των μαθητών τους και ίσως χρειαστεί να αναπτύξουν μέτρα ειδικά προσαρμοσμένα για να προσελκύσουν τους ενήλικες πίσω στη μάθηση.

Οι εξατομικευμένες, προσαρμοσμένες ευκαιρίες μάθησης δεν είναι το μόνο που έχει κρίσιμη σημασία, αλλά οι εκπαιδευτικές πρέπει επίσης να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των διαφόρων ευάλωτων ομάδων ενηλίκων εκπαιδευόμενων.

Ακολουθούν ορισμένες συμβουλές για τους φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης ομάδων ευάλωτων ενηλίκων με ειδικές ανάγκες. Τέτοιες ευάλωτες ομάδες ενηλίκων περιλαμβάνουν επίσης εργαζομένους χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και χαμηλών δεξιοτήτων. Αυτό που μπορεί να ισχύει για τους ενήλικες μαθητές που

βρίσκονται "στο επίκεντρο" ενδέχεται να μην λειτουργήσει γι' αυτούς, με αποτέλεσμα να χρειάζονται οι εκπαιδευτές ενηλίκων να χτίζουν τις στρατηγικές τους με διαφορετική βάση.

1.1 Ακούστε προσεκτικά τους μαθητές σας!

Οι εργαζόμενοι και οι εκπαιδευόμενοι με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και δεξιότητες και όσοι είναι λειτουργικά αναλφάβητοι **χρειάζονται ευκαιρίες για να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στο μαθησιακό περιβάλλον τους**. Επιπλέον, πρέπει να αισθάνονται ότι γίνονται σεβαστοί από τους συναδέλφους, και τους μέντορές τους και ότι λαμβάνονται υπόψη οι γνώσεις τους που έχουν αποκτηθεί σε άλλους κοινωνικούς ρόλους, δηλαδή ως γονείς, εγγόνια, αδελφούς, αδελφές, φροντιστές. Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων, οι μέντορες στην εκπαίδευση ενηλίκων, και γενικά όλο το προσωπικό, πρέπει να έχουν καλή κατανόηση της φύσης των μαθητών τους, τις ανάγκες της κοινωνικής κατάστασης και να είναι αφοσιωμένοι στους μαθητές τους. Άλλωστε, το να ακούς τους μαθητές / σπουδαστές είναι εξαιρετικής σημασίας. Ο χρόνος που απαιτεί δεν χάνεται ποτέ.

Οι μέντορες πρέπει να συμμετέχουν σε ατομική συνομιλία με τους πιθανούς μαθητές τους, αποφεύγοντας κατά προτίμηση το θέμα της σχολικής φοίτησης. Η συνέντευξη θα πρέπει να λάβει χώρα με οικειότητα, σε ένα ζεστό δωμάτιο, με τον ερευνητή και τον ερωτηθέντα να κάθονται σε πολυθρόνες πίνοντας καφέ, τσάι ή χυμό. Επίσης, η πρώτη συνεδρία της ομαδικής μάθησης θα πρέπει να αφιερωθεί σε προσεκτική ακρόαση του ενός με τον άλλο. Ίσως είναι χρήσιμο να δώσετε στους μαθητές σας νέα ονόματα, εξηγώντας τους ότι θα τα έχουν μόνο για την περίοδο της ομαδικής μάθησης. Τα ονόματα πρέπει να ληφθούν από ένα σωρό με κάρτες ονομάτων. Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε κάποιες ασκήσεις για να σπάσετε τον πάγο και να κάνετε την ατμόσφαιρα πιο χαλαρωτική και φιλική, αλλά πρέπει να έχουν σχέση με τους μαθητές και το πρόγραμμα.

1.2 Συναντήστε τους εκπαιδευόμενους στο περιβάλλον τους.

Σπάνια ή και καθόλου οι μαθητές με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο θα έρθουν σε εσάς. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να ψάξετε για αυτούς. Συναντήστε τους μαθητές σας στο σπίτι τους, σε πάρκα, σε κοινοτικά κτίρια. Αυτοί οι χώροι ίσως επιβραβεύουν όλους τους συμμετέχοντες, καθώς οι μελλοντικοί μαθητές **σας θα αισθάνονται πιο άνετοι και ανοιχτοί σε νέες μαθησιακές εμπειρίες** σε ένα οικείο περιβάλλον. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις μειονεκτούσες ομάδες, όπως οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων. Για παράδειγμα, κάποια κοινοτικά κολέγια στη Βιέννη (*Volkshochschulen*) έχουν αναπτύξει ένα έργο "Γερμανικά στο πάρκο" που απασχολεί μετανάστες. Καθώς οι εκπρόσωποι αυτής της ομάδας-στόχου ξόδεψαν πολύ χρόνο σε πάρκα, οι φορείς εκπαίδευσης εντόπισαν ένα δημόσιο πάρκο ως τον τόπο διδασκαλίας της γερμανικής γλώσσας. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές μπορούσαν να δουν ότι μια γλώσσα μπορεί να διδαχτεί με επιτυχία σε μια χαλαρή ατμόσφαιρα. Περισσότερα για το έργο: <https://www.vhs.at/de/b/2018/07/05/deutsch-im-park>

1.3 Εντοπίστε, αναλύστε και εξαλείψτε τα εμπόδια στη μάθηση.

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να ανιχνεύουν και να εξαλείφουν εμπόδια που ενδέχεται να παρεμποδίσουν τους συμμετέχοντες ενήλικες εκπαιδευόμενους, ιδίως από μειονεκτούσες ομάδες. Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτικοί διευθυντές πρέπει να ελέγχουν την *προσβασιμότητα των χώρων και των μαθημάτων τους*, όπως η τοποθεσία, ο χρόνος, οι ρυθμίσεις της προσφοράς εκμάθησης κλπ. Μερικές φορές ακόμη και οι τρόποι επικοινωνίας σχετικά με τα μαθήματα μπορούν να αποτελέσουν εμπόδια για τους εκπαιδευόμενους, για παράδειγμα, δεν θα είναι δυνατό να προσεγγίσετε άτομα με δυσκολίες ανάγνωσης με ένα γραπτό φυλλάδιο ή ιστοσελίδα.

1.4 Δημιουργήστε συνεργασίες με εργοδότες μετατρέποντάς τους σε κανάλια πρόσληψης σπουδαστών

Η εδραίωση μακροχρόνιων σχέσεων μεταξύ των εργοδοτών και των κέντρων εκπαίδευσης ενηλίκων είναι αμοιβαία επωφελής καθώς προωθεί την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού, προωθεί τις επενδύσεις στην κατάρτιση και παρέχει ευκαιρίες άμεσης πρόσβασης σε πιθανούς σπουδαστές. Για να αυξηθούν οι εγγραφές των ενηλίκων

μαθητών, τα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να συνεργάζονται με τους εργοδότες, να ερευνούν τις απαιτήσεις του εργοδότη και να ευθυγραμμίζουν τα προγράμματά τους με στόχους σταδιοδρομίας, σχεδιάζοντας τα μαθήματά τους για να προσδίδουν δεξιότητες σχετικές με την εργασία και διευκολύνοντας τη διαδικασία πρόσληψης μέσω εργαστηρίων εξέτασης θέσεων εργασίας, βασισμένων στην κατάρτιση ή κοινοτικών κέντρων εκπαίδευσης καριέρας, στρατιωτικής μορφής (boot camps).

Οι ενήλικες που εργάζονται είναι πιο πιθανό να εγγραφούν όταν μπορούν να ολοκληρώσουν τη διαδικασία εγγραφής χωρίς να εγκαταλείψουν τους χώρους εργασίας τους. Για να παραμεριστεί αυτό το εμπόδιο, οι εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών κέντρων μπορούν να επισκεφθούν τους χώρους εργασίας για να δώσουν περισσότερες πληροφορίες για τα προγράμματα τους στους εργαζόμενους και να τους βοηθήσουν να εγγραφούν σε μαθήματα.

1.5 Αύξηση της ποικιλομορφίας στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να εξασφαλίσουν την *ποικιλομορφία στην εκπαίδευση ενηλίκων* και να συμπεριλάβουν στο προσωπικό τους, εκπαιδευτικούς διαχειριστές και εκπαιδευτές από μειονεκτούσες ομάδες. Αυτοί οι άνθρωποι θα αποτελέσουν πρότυπα για τους πιθανούς μαθητές. Ο D. Findeisen (2018), επικεφαλής του Ινστιτούτου για την έρευνα και την ανάπτυξη της εκπαίδευσης στο Σλοβενικό Πανεπιστήμιο Τρίτης Ηλικίας, πιστεύει ότι η πολυμορφία φέρνει τη μάθηση και τα αποτελέσματα της, την ικανότητα αντιμετώπισης των αλλαγών στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο και την ικανότητα επικοινωνίας, που είναι μια από τις βασικές απαιτήσεις του σήμερα.

1.6 Ενεργοποιήστε τους ενήλικες μαθητές ως μέντορες.

Οι εκπαιδευόμενοι ενήλικες που δρουν ως μέντορες θα δραστηριοποιήσουν άλλους ενήλικες, ιδιαίτερα κοινωνικά μειονεκτούντες, γι' αυτό είναι απαραίτητο να ενθαρρυνθούν τα θετικά πρότυπα και τα μαθησιακά παραδείγματα. Επιπλέον, οι μέντορες θα μάθουν οι ίδιοι και θα αποκτήσουν αυτοπεποίθηση.

Το Σλοβενικό Πανεπιστήμιο Τρίτης Ηλικίας έχει εισαγάγει μια προσέγγιση στη μέθοδο διδασκαλίας 'ένας διδάσκει έναν' και μάθηση σε ζεύγη. Τα ζεύγη μάθησης υποστηρίζονται από τη θεσμική δομή τους. Η αρχή είναι, ό, τι κάποιος ξέρει ή μαθαίνει μπορεί να το μεταδώσει σε άλλους. Οι ρόλοι των συμβούλων και των εκπαιδευομένων εναλλάσσονται, οπότε κάθε ένας από αυτούς βρίσκεται στους δύο ανταλλάξιμους ρόλους.

1.7 Χρησιμοποιήστε μεθοδολογίες καινοτομίας και ενδυνάμωσης.

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να *προσαρμόσουν τις μεθοδολογίες τους* στις διάφορες ομάδες-στόχους με τις οποίες συνεργάζονται, ιδίως στους μαθητές με ιδιαίτερες ανάγκες μάθησης.

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων από διάφορες χώρες της ΕΕ στο πλαίσιο του δικτύου ΠΕΔ (ΟΕΔ/Προσέγγιση - Ενδυνάμωση - Διαφορετικότητα) έχουν αναπτύξει μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές για την παροχή στήριξης σε εκπαιδευτές που εργάζονται με κοινωνικά και εκπαιδευτικά μειονεκτούσες ομάδες. Μπορείτε να τις βρείτε εδώ: <https://www.oed-network.eu/>

1.8 Επικεντρωθείτε στα οφέλη για τους εκπαιδευόμενους.

Δημιουργήστε ένα θετικό μήνυμα, προωθώντας τα προσωπικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διαγενεακά οφέλη της εκπαίδευσης ενηλίκων. Επιδείξτε ότι η εκπαίδευση ενηλίκων δεν περιορίζεται σε κάποια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων και μορφή μάθησης.

Η Εθνική Υπηρεσία Αλφαριθμητισμού Ενηλίκων στην Ιρλανδία ανέπτυξε μια εκστρατεία με τηλεοπτικές διαφημίσεις επικεντρωμένη στα οφέλη της επιστροφής στην περαιτέρω εκπαίδευση. Οι διαφημίσεις απεικονίζουν τρία άτομα - έναν μηχανοδηγό, μια μητέρα και έναν κομμωτή - που ενθάρρυναν τους άλλους ενήλικες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες

αλφαριθμητισμού να εγγραφούν στην εκπαίδευση ενηλίκων. Περισσότερες πληροφορίες:
www.nala.ie/what-we-do/improve-literacy/advertising-campaigns

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της εκπαίδευσης ενηλίκων

38

Οι οργανώσεις εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να εργάζονται διαρκώς για να ευαισθητοποιήσουν όσον αφορά την εκπαίδευση ενηλίκων και την εκπαίδευση για την προσωπική ανάπτυξη και ενδυνάμωση. Η γνώση σημαίνει κοινωνική δύναμη και οι εργαζόμενοι με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και δεξιότητες πρέπει να αποκτήσουν περισσότερη κοινωνική δύναμη. Η εκστρατεία για την εκπαίδευση ενηλίκων σε εθνικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να περιλαμβάνει την παραγωγή διαφημίσεων τηλεόρασης ή εφημερίδων που ενθαρρύνουν τους ενηλίκους να μάθουν, να διοργανώνουν φεστιβάλ μαθητών κ.τ.λ.

2.1 Οργανώστε εβδομάδες και φεστιβάλ για τους μαθητές

Οι τοπικές, περιφερειακές ή εθνικές εβδομάδες και φεστιβάλ σπουδαστών συμβάλλουν στην προβολή του έργου των φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων, στην προώθηση του έργου του τομέα καθώς και τον εορτασμό της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Μη στοχεύετε μόνο τους ενήλικες εκπαιδευόμενους αλλά βεβαιωθείτε ότι μπορείτε επίσης να εμπλέξετε τα άτομα από την κοινότητα που να μπορούν επηρεάσουν και να πολλαπλασιάσουν τους συμμετέχοντες. Για παράδειγμα, μπορείτε να οργανώσετε ένα φεστιβάλ ή ένα θερινό σχολείο, κατά προτίμηση σε μικρές τοποθεσίες, για να στοχεύσετε ολόκληρη την πόλη / χωριό με τις δραστηριότητές σας, όπως έπραξε το Πανεπιστήμιο της Λιουμπλιάνα, το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ανδραγωγίας και Τρίτης Ηλικίας της Λιουμπλιάνας. Διαβάστε περισσότερα για την εμπειρία τους εδώ:

<http://www.learnersmot.eu/practice/12>

2.2 Συμμετοχή του Μαθητευόμενου στην Εκστρατεία

Οι καλύτεροι υποστηρικτές της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι οι ίδιοι οι μαθητές. Για το λόγο αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να χρησιμοποιηθούν οι *ιστορίες των μαθητών*, οι

οποίες μπορούν να πείσουν τους νέους μαθητές να συμμετάσχουν στη μαθησιακή διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εκπαιδευόμενοι από διάφορες κοινότητες ή διασημότητες μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά πρότυπα και κίνητρα για τους ενήλικες μαθητές.

Κατά την οργάνωση μιας εκστρατείας, *εστιάστε στα θετικά οφέλη* για τους εκπαιδευόμενους και εμπλέξτε την εθνική και τοπική πολιτική για τη διάδοση θετικών μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία θα εμπνεύσουν και θα παρακινήσουν τους νέους μαθητές.

39

2.3 Προσαρμογή βέλτιστων πρακτικών από άλλες χώρες

Μάθετε τι έχει γίνει σε άλλες χώρες και εφαρμόστε ιδέες ή στοιχεία επιτυχημένων εκστρατειών στη χώρα σας, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτισμικές και ιστορικές διαφορές. Ελέγξτε τη βάση δεδομένων με τις βέλτιστες πρακτικές στην ιστοσελίδα του έργου "*LearnersMot*" και βρείτε μια πρακτική που μπορεί να εφαρμοστεί στη χώρα σας: <http://www.learnersmot.eu/resource-library>

2.4 Συζητήστε με τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων

Βρείτε το σωστό πρόσωπο - *έναν υπεύθυνο λήψης αποφάσεων που έχει επιρροή και, ταυτόχρονα, ευαισθητοποιημένο προς την εκπαίδευση ενηλίκων*. Προετοιμαστείτε για μια συνάντηση με αυτό το άτομο. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, να είστε σαφείς και σύντομοι, παρέχοντας συγκεκριμένα στοιχεία που αφορούν τα οφέλη της εκπαίδευσης ενηλίκων. Να είστε έτοιμοι να ορίσετε ένα συγκεκριμένο έργο που θα υποστηριχθεί ή ένα έγγραφο που θα εγκριθεί.

Με την εταιρία *Slovenian Railways* (Σλοβένικους Σιδηρόδρομους), η πρώτη επαφή που έλαβε χώρα με πρωτοβουλία του εκπαιδευτικού φορέα *Logos* (Λόγος) , ήταν με τον Αρμόδιο Διαχείρισης προσωπικού, υπεύθυνο για την εκπαίδευση. Ο διαχειριστής εξήγησε ότι ήθελε να εκπαιδεύσει τους εισπράκτορες των τρένων τους για να εργαστούν σε ένα διεθνές τρένο και να συνοδεύουν τους επιβάτες στα ταξίδια τους στα αγγλικά. Επιπλέον, ο παροχέας εξήγησε ότι η συνεργασία με τέτοιες ομάδες είναι ευαίσθητη, το εκπαιδευτικό

πρόγραμμα θα πρέπει να γίνει από το μηδέν και οι πιθανοί μαθητές θα πρέπει να είναι κινητοποιημένοι. Ζήτησε βοήθεια και συνεργασία. Για την ακρίβεια, η πρώτη συνάντηση αφορούσε τον λειτουργικό αναλφαβητισμό. Ο Διευθυντής Προσωπικού κλήθηκε να διαδώσει τα νέα, υπογραμμίζοντας την σημαντική ευκαιρία που δόθηκε. Συμμετείχαν επίσης εκπαιδευτές από τους Σλοβένικους Σιδηρόδρομους. Οι πιθανοί μαθητές είχαν μάθει ότι μια άλλη σειρά μαθημάτων για τους διευθυντές είχε μόλις τελειώσει, οπότε αν θεώρησαν ότι αποτελούσαν μέρος μιας μεγαλύτερης επιχείρησης κάτι που συμβαίνει σπάνια ή ποτέ.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόησή σας για τις έννοιες και τα θέματα που παρουσιάζονται στην Ενότητα.

1. Αυτή η δήλωση είναι σωστή ή λανθασμένη;

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων θα πρέπει να προσαρμόσουν το περιεχόμενο των μαθημάτων τους και την παράδοσή τους για να ενσωματώσουν τις ανάγκες των μαθητών βάσει των σχολίων που θα παρέχουν οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Διάλεξε την σωστή απάντηση .

Η Μάθηση λαμβάνει χώρα...

- A. ...στην τάξη
- B. ...στο σπίτι
- Γ. ...στον χώρο εργασίας
- Δ. Όλα τα παραπάνω

3. Αυτή η δήλωση είναι σωστή ή λανθασμένη;

Κατά την εκπόνηση μιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης, οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να στοχεύουν μόνο τους εκπαιδευόμενους που επικοινωνούν τα ατομικά και κοινωνικά οφέλη της εκπαίδευσης ενηλίκων σε αυτούς.

41

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

4. Διάλεξε την σωστή απάντηση.

Τι **ΔΕΝ** πρέπει να κάνετε όταν ένας φορέας εκπαίδευσης ενηλίκων θέλει να παρακινήσει τους ενήλικες για την εγγραφή τους στην εκπαίδευση:

- A. Υποθέστε ότι γνωρίζεται τι χρειάζονται οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι.
- B. Επικεντρωθείτε στους ενήλικες εκπαιδευόμενους γενικά.
- Γ. Επαναλάβετε τις βέλτιστες πρακτικές από άλλες χώρες ή άλλους εταίρους χωρίς να πραγματοποιήσετε έρευνα.
- Δ. Όλα τα παραπάνω.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6. ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΥ ΚΙΝΗΤΡΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ

Σε αυτήν την ενότητα, συζητούμε τα κίνητρα και περιγράφουμε τις στρατηγικές κινήτρων για την ενεργοποίηση του πρωταρχικού κινήτρου για μάθηση σε εργαζόμενους χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και δεξιοτήτων.

43

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Σχετικά με τα κίνητρα και τις στρατηγικές τους. Γιατί τα προγράμματα αλφαριθμητισμού και η οργανωμένη μάθηση;

ΣΚΕΛΟΣ 2: Συμβουλές για εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τον τρόπο ενεργοποίησης του πρωταρχικού κινήτρου για μάθηση.

ΣΚΕΛΟΣ 1: Σχετικά με τα κίνητρα και τις στρατηγικές τους. Γιατί τα προγράμματα αλφαριθμητισμού και η οργανωμένη μάθηση;

Οι φορείς εκπαίδευσης και εκπαιδευτών θέλουν να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με δυσκολίες αλφαριθμητισμού μπορούν να συμμετάσχουν πλήρως στην κοινωνία και να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Η ικανοποίηση των βασικών ψυχοκοινωνικών αναγκών της αυτονομίας, της ικανότητας και της συνάφειας προάγει το κύριο κίνητρο για μάθηση.

Τι αναζητούν οι μαθητές όταν μαθαίνουν; Ανατρέχοντας σε θεωρίες μάθησης μπορεί να σημειωθούν επαναλαμβανόμενα θέματα **όπως η ικανότητα, η αποδοχή, η αξία, οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ ατόμων και το περιβάλλον μάθησης**. Θα ήθελαν να είναι πιο ικανοί, να ανήκουν και να γίνονται δεκτοί, να συνδέονται με άλλους, να εκτιμώνται κλπ. Αλλά τι συμβαίνει, αν δεν έχουν βιώσει πολλά από τα παραπάνω;

Ο ρόλος των εκπαιδευτών είναι να βελτιώσουν τη μάθηση των μαθητών τους και να επιτύχουν στόχους έτσι ώστε να αισθάνονται ενεργοποιημένοι για μάθηση στην καθημερινή ζωή και στην εργασία.

Τώρα, ποτέ δεν μπορεί να μάθει κάποιος για κάποιον άλλο. Οι σύμβουλοι λοιπόν καλούνται να δημιουργήσουν ευκαιρίες μάθησης για τους εκπαιδευόμενους, θέλοντας τους να συμμετάσχουν και να συνεχίσουν να μαθαίνουν.

44

Γνωρίζουμε ότι η *κινητοποίηση είναι μια δράση προσανατολισμένη στο στόχο*. Οι μαθητές μπορούν να κινητοποιηθούν **από τις ανάγκες ανεπάρκειας** που επιθυμούν να καλύψουν **ή από τις ανάγκες ανάπτυξης** (πρωταρχικοί οδηγοί κινήτρων). Φαίνεται ότι σε ενήλικες χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, επικρατούν οι ανάγκες ανεπάρκειας και εμφανίζονται ως επί το πλείστον όταν οι γονείς χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου θέλουν να βοηθήσουν τα παιδιά τους με τη σχολική εργασία. Η παροχή βοήθειας στα παιδιά είναι ο συχνότερος λόγος για τον οποίο οι ενήλικες με δυσκολίες αλφαριθμητισμού εγγράφονται στην εκπαίδευση. Νιώθουν ότι δεν διαθέτουν γνώσεις και δεξιότητες.

Κατά κανόνα, οι ενήλικες μαθητές με χαμηλές βασικές δεξιότητες είναι δύσπιστοι όσον αφορά τη συμμετοχή σε δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων. Το χαμηλό επίπεδο αλφαριθμητισμού και η έλλειψη γνώσεων και βασικών δεξιοτήτων μπορεί να προκαλέσουν αίσθηση ντροπής και αμηχανίας, ταυτόχρονα και αίσθηση ενοχής και αυτά τα συναισθήματα μπορούν να αποθαρρύνουν τους μαθητές με χαμηλή μόρφωση να εγγραφούν σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων

ΣΚΕΛΟΣ 2: Συμβουλές για εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τον τρόπο ενεργοποίησης του πρωταρχικού κινήτρου για μάθηση.

Ακολουθούν μερικές συμβουλές για τους εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τον τρόπο ενεργοποίησης του πρωταρχικού κινήτρου για μάθηση

2.1 Αξιολογείστε τις ανάγκες και τους στόχους των μαθητών

Οι εκπαιδευόμενοι ενήλικες είναι πιο πιθανό να συμμετάσχουν σε προγράμματα μάθησης εάν πιστεύουν ότι θα αποκτήσουν απτά οφέλη από αυτό (να είναι σε θέση να βοηθήσουν τα παιδιά τους, να επικοινωνήσουν με τους συγγενείς τους), αν η συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης θεωρείται ως είδος "τιμής", ή αν πιστεύουν ότι έχουν επιλεγεί μεταξύ άλλων για να εγγραφούν. Εάν είναι ήδη στην αγορά εργασίας, ενδιαφέρονται λιγότερο να προαχθούν στην εργασία παρά να μάθουν κάτι που **θα μπορούσε να βελτιώσει τους άλλους κοινωνικούς τους ρόλους** (γονείς).

2.2 Ενεργοποίηση των κινήτρων στην πράξη

Το πρώτο βήμα είναι να αξιολογήσουμε τις ανάγκες των επιχειρήσεων και η πρώτη στρατηγική είναι να συζητήσουμε τη σημασία της εκπαίδευσης με το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον των εργαζομένων (*εμφύχωση*). Αυτό μπορεί επίσης να βοηθήσει τους φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων και τους εκπαιδευτές να σχεδιάσουν από την αρχή (όχι να προσαρμόσουν αυτά που ήδη υπάρχουν) ρεαλιστικά στοχοθετημένα προγράμματα.

Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις μειονεκτούσες ομάδες. Συχνά οι άνθρωποι αισθάνονται πολύ αμήχανα για να επιστρέψουν στη μάθηση και βάζουν πολλή ενέργεια στο να κρύψουν τις δυσκολίες τους από τους εργοδότες, τους συναδέλφους, τους φίλους και την οικογένειά τους. Ομοίως, κάποιοι άνθρωποι είχαν αρνητική εμπειρία στο σχολείο στο παρελθόν και συσχετίζουν την επιστροφή τους στη μάθηση με αυτήν την εμπειρία.

Η εκπαίδευση ενηλίκων και η παιδεία βασίζονται κυρίως στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του εκπαιδευομένου. Οι ενήλικες με δυσκολίες αλφαριθμητισμού συχνά είχαν αρνητική εμπειρία στο σχολείο και είναι μια πολύ γενναία απόφαση να επιστρέψουν στην εκπαίδευση.

«Είμαι τόσο υπερήφανος που τόλμησα να εγγραφώ», είπε ένας συμμετέχων σε μια νέα σειρά μαθημάτων τεχνολογίας “

"Αν δεν ήσασταν σαν μητέρα σε εμάς, θα είχα φύγει."

Είναι σημαντικό για τον εκπαιδευτή να συνεχίσει να εξοικειώνεται με τους μαθητές του / της. Για να αξιολογήσουν το προφίλ των εκπαιδευομένων, χρησιμοποιούν αυτό το εύκολο εργαλείο που ονομάζεται Καμβάς *Personas* ("*Personas canvas*") από όπου μπορείτε να συμπεριλάβετε τις πληροφορίες σχετικά με τον στοχοθετημένο μαθητή σας. Μια τέτοια μορφή βοηθά στη δημιουργία μιας καθοδηγούμενης συνέντευξης η οποία πρέπει να φαίνεται αυθόρμητη.

Εικόνα 1: Παράδειγμα της ιστοσελίδας του εργαλείου *Personas Canvas*

Επίσης, οι ιστορίες ζωής των μαθητών θα πρέπει να συλλέγονται διακριτικά ... Ορισμένες λεπτομέρειες στην αρχή του μαθήματος, κάποιες αργότερα.

"Είχα διαγνωστεί με δυσλεξία. Πρώτον, ήμουν νευρικός αλλά όλα με κάποιο τρόπο απορροφήθηκαν και αισθάνεσαι καλά όταν βλέπεις ότι οι άλλοι έχουν τα ίδια προβλήματα και σύντομα δημιουργείς δεσμούς μαζί τους και τον δάσκαλο. Όταν ήμουν στο σχολείο, καθόμουν πάντα στο πίσω μέρος της τάξης σκεπτόμενος/η γιατί δεν μαθαίνουμε εκεί. Αλλά εδώ σύντομα δημιουργούμε δεσμούς με τους άλλους, ειδικά αν πρόκειται για μια μικρή ομάδα. Μαθαίνω για τους χαρακτήρες των ανθρώπων. Και απλά η μάθηση αναμειγνύεται μέσα σε αυτά. Τα αστεία των δασκάλων. Και οι άλλοι επίσης. Είναι διασκεδαστικό τώρα." (Από την ιστοσελίδα της NALA)

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων (μέντορες) θα πρέπει να συμπεριλάβουν εξίσου όλους τους μαθητές και θα πρέπει επίσης να μιλούν και για τις δικές τους αποτυχίες και περιστατικά στη διαδρομή της μάθησης για να προσεγγίσουν τους σπουδαστές τους. Οι μέντορες θα πρέπει να είναι καλοί στην επικοινωνία και πρέπει να συμπάσχουν και να κατανοούν τους ενήλικες με δυσκολίες αλφαριθμητισμού

Μέρος της δουλειάς των φορέων παροχής υπηρεσιών και των εκπαιδευτών είναι να καταργηθούν τα εμπόδια, να αυξηθεί η συνειδητοποίηση των υποστηρικτικών μέσων που είναι διαθέσιμα και να παρακινηθούν οι άνθρωποι να επιστρέψουν στην εκπαίδευση μέσω της δημιουργίας εθνικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης. (Τηλεοπτικά προγράμματα, τηλεοπτικές σειρές, ραδιοφωνικές και κινηματογραφικές διαφημίσεις).

2.3 Προωθήστε την εκπαίδευση ενηλίκων ως συγκεκριμένη έννοια

Συνδέστε την εκπαίδευση ενηλίκων με μια συγκεκριμένη δραστηριότητα και επικοινωνήστε συγκεκριμένα τι είναι ελκυστικό για την ομάδα-στόχο.

2.4 Ανατρέξτε σε μη οικονομικά κίνητρα

Οι προσωπικοί και κοινωνικοί στόχοι (βοηθώντας τα παιδιά ως γονείς, κερδίζοντας την εκτίμησή τους, να περάσουν καλά αργότερα στη συνταξιοδότησή τους) μπορεί να είναι πιο σημαντικοί από τις πραγματιστικές οικονομικές φιλοδοξίες. Οι ενήλικες εγγράφονται σε μαθήματα αλφαριθμητισμού για να βελτιώσουν την αυτοπεποίθησή τους, να γίνουν καλύτεροι γονείς ή παππούδες ή ως ένα βήμα προς την κατεύθυνση μελλοντικών στόχων δια βίου μάθησης. Για παράδειγμα, η δυνατότητα για τους παππούδες και γιαγιάδες να διατηρούν επαφή με τους εγγονούς τους χρησιμοποιώντας τεχνολογικά μέσα αποτελεί ισχυρό κίνητρο για την εγγραφή σε προγράμματα ηλεκτρονικής παιδείας. *Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να πιστεύουν αληθινά ότι όλοι οι σπουδαστές είναι καλοί και μπορούν να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους σε εύθετο χρόνο.*

2.5 Παρέχετε προσιτές ή δωρεάν εκπαιδευτικές προσφορές

Οι ενήλικες μαθητές με χαμηλές δεξιότητες αλφαριθμητισμού και αριθμητικής είναι πιθανότερο να ανήκουν σε κοινωνικά μειονεκτούσες ομάδες - όπως οι μετανάστες, οι γυναίκες, οι εργαζόμενοι με χαμηλή ειδίκευση - με περιορισμένους οικονομικούς πόρους. Προκειμένου να δοθεί κίνητρο στην εγγραφή τους στην εκπαίδευση ενηλίκων, είναι απαραίτητο να παρέχεται μια προσιτή - αν όχι δωρεάν - εκπαιδευτική προσφορά.

2.6 Προσαρμόστε μερικά μέτρα

Οι μαθητές ενηλίκων έχουν μεγαλύτερη τάση να εγκαταλείπουν την εκπαίδευση πρόωρα για ιδιωτικούς ή οικογενειακούς λόγους και να αποθαρρύνουν πιο εύκολα τις δυνατότητές τους. Για να αποφευχθεί αυτό, τα ιδρύματα πρέπει να προσαρμόσουν τα μαθήματα και τα χρονοδιαγράμματα στις προτιμήσεις των μαθητών τους και ίσως χρειαστεί να αναπτύξουν ειδικά μέτρα για να προσελκύσουν τους ενήλικες πίσω στη μάθηση.

2.7 Ενθαρρύνετε τους μαθητές να παραμείνουν στην εκπαίδευση

Είναι βασικό ότι οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι θα μπορούσαν να αφαιρέσουν το ψυχολογικό βάρος από ντροπή και ενοχή από τους ώμους τους. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι δραστηριότητες αποτελούν γέφυρες για την περαιτέρω εκπαίδευση. Παροτρύνετε την περιέργεια των μαθητών, προκειμένου να ενθαρρυνθεί το εκπαιδευτικό τους ταξίδι και οι καθημερινές πρακτικές αριθμητικής και αλφαριθμητισμού, π.χ. διαβάζοντας για ευχαρίστηση ή χρησιμοποιώντας μαθηματικά στην καθημερινή ζωή. Μοιραστείτε τον ελεύθερο χρόνο σας μαζί τους.

2.8 Εξετάστε τη δυνατότητα επιβράδυνσης ή επιτάχυνσης του προγράμματος

Οι ενήλικες μαθητές πιθανόν να δυσκολευτούν να παρακολουθήσουν τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα προγράμματα και να αισθάνονται απογοητευμένοι για τη συνέχιση του προγράμματος ή, αντιθέτως, να βαριούνται να μάθουν κάτι που ήδη γνωρίζουν.

2.9 Προσθέστε στοιχεία καθοδήγησης στη μαθησιακή δραστηριότητα

Οι ενήλικες μαθητές με χαμηλές δεξιότητες αλφαριθμητισμού αντιμετωπίζουν αισθήματα

αμηχανίας, έλλειψης αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης που θα μπορούσαν να τους αποθαρρύνουν από τη συνεχή εκπαίδευση. Επιπλέον, οι εργασιακές, οικογενειακές και άλλες υποχρεώσεις θα εμποδίσουν το κίνητρο του εκπαιδευόμενου να συνεχίσει το εκπαιδευτικό ταξίδι. Προπονήστε τους, όσο το δυνατόν περισσότερο.

2.10 Χρησιμοποιήστε πρότυπα

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε πρότυπα που απευθύνονται στους εκπαιδευόμενους και δεν είναι πολύ μακριά από αυτούς.

2.11 Παρέχετε πληροφορίες, συμβουλές και καθοδήγηση

Η συνεχής παρακολούθηση ενός προγράμματος μάθησης φαίνεται να εξαρτάται από το κατάλληλο επίπεδο υποστήριξης που είναι διαθέσιμο, σύμφωνα με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων - ιδιαίτερα κατά τα πρώτα στάδια μετά την εγγραφή - και τις προσπάθειες των φορέων να συνδέσουν το πρόγραμμα μάθησης με τα επιθυμητά αποτελέσματα των μαθητών .

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτή η ενότητα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

50

1. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Οι φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να προωθήσουν τη μάθηση ως μια αξία αυτή καθ' εαυτή.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Συμπλήρωσε την πρόταση.

Προκειμένου να παρακινηθούν οι εκπαιδευόμενοι, οι φορείς εκπαίδευσης θα πρέπει να επικεντρωθούν ...

- A. ... στη δυνατότητα βελτίωσης της σταδιοδρομίας
- B. ... στην αύξηση της αυτοεκτίμησης και της εμπιστοσύνης
- Γ. ... σε προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους
- Δ. Όλα τα παραπάνω

3. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων πρέπει να ενθαρρύνουν τη συνεργασία στην τάξη

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

4. Διαλέξτε την σωστή απάντηση

Τι **ΔΕΝ** πρέπει να κάνετε αν εσείς ως φορέας εκπαίδευσης ενηλίκων θέλετε να παρακινήσετε τους ενήλικες μαθητές να μην εγκαταλείψουν το πρόγραμμα:

- A. Να ακολουθήσετε το πρόγραμμά σας χωρίς να λάβετε υπόψη τις προσωπικές ανάγκες των εκπαιδευομένων.
- B. Να μειώνετε τα επιτεύγματα των μαθητών
- Γ. Να αγνοείτε τους στόχους των μεμονωμένων μαθητών
- Δ. Όλα τα παραπάνω.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(Προσαρμογή από Sabina Jelenc Krašovec's *ABC izobraževanja odraslih* (1996) Ljubljana: ACS)

Αυτή η ενότητα ασχολείται με την οργάνωση διαδικασιών μάθησης. Οι μαθησιακές διαδικασίες και ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάζονται πρέπει να αντικατοπτρίζουν έναν σωστό αριθμό παραγόντων: τις πεποιθήσεις του μέντορα για τη μάθηση, τη στάση του/της απέναντι στους μαθητευόμενους (που είναι λειτουργικά αναλφάβητοί), τις γνώσεις του/της όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων και τις ιστορίες της ζωής τους, την κατάσταση και την αποστολή της εταιρείας, την αποστολή του εκπαιδευτικού φορέα κλπ.

51

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ:

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Οργάνωση διαδικασιών μάθησης

ΣΚΕΛΟΣ 2: Πέντε φάσεις προγραμματισμού της εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος

ΣΚΕΛΟΣ 1: Οργάνωση διαδικασιών μάθησης

Η οργάνωση των διαδικασιών μάθησης είναι μια φάση της εκπαίδευσης που περιλαμβάνει:

- *οργανωτική και τεχνική προετοιμασία της μαθησιακής διαδικασίας,*
- *επιλογή και κατάρτιση των συμβούλων,*
- *χρήση των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την ενημέρωση σχετικά με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα,*
- *εγγραφές εργαζομένων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων.*

Ενώ τις περισσότερες φορές τα εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες απλώς προσαρμόζονται στις αναλυθείσες κοινές βασικές ανάγκες (ανάγκες της μαθησιακής

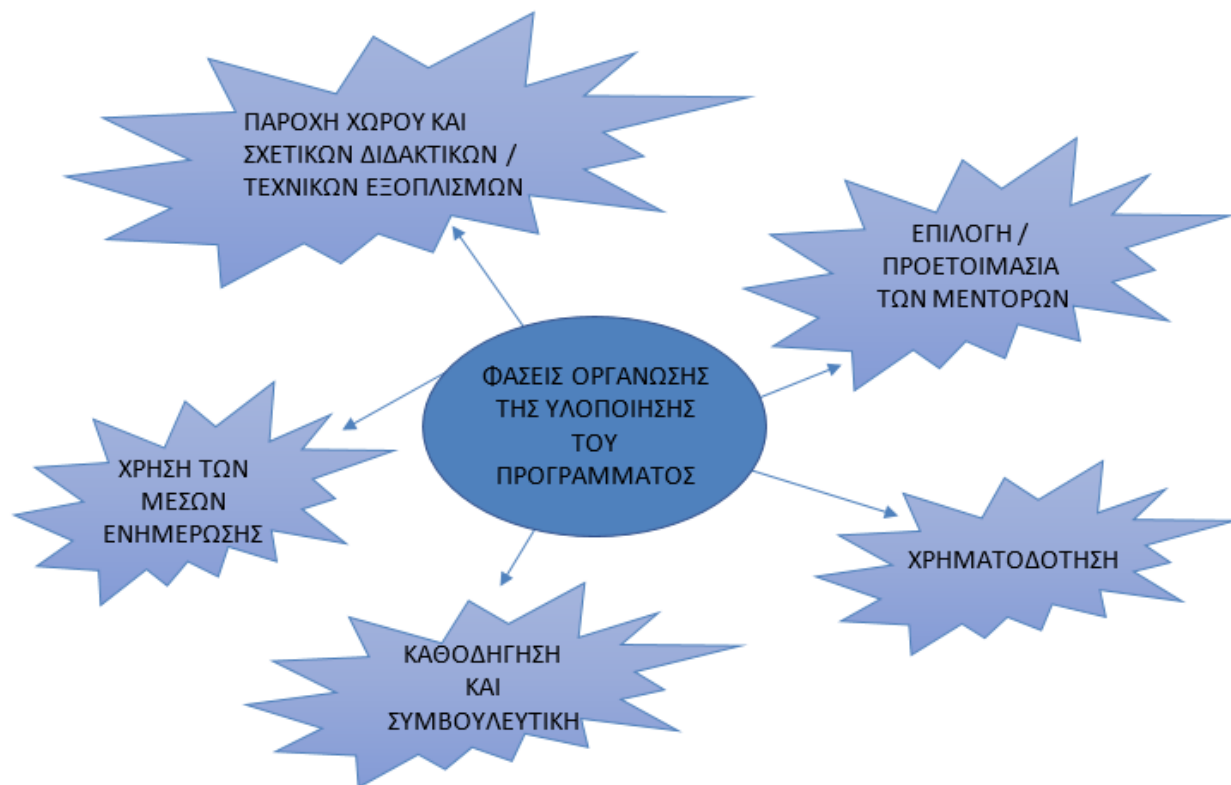
ομάδας), στην περίπτωση των εργαζομένων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων με λειτουργικό αναλφαβητισμό, η προσέγγιση είναι ουσιαστικά διαφορετική.

Ο προγραμματισμός της εφαρμογής των μαθησιακών διαδικασιών και ενός εκπαιδευτικού προγράμματος ξεκινά με τις πεποιθήσεις του μέντορα, του φορέα εκπαίδευσης και του εργοδότη ότι οι μελλοντικοί εκπαιδευόμενοι έχουν μεγάλες δυνατότητες, αν και ελάχιστες γνώσεις και όχι επαρκείς δεξιότητες. Έτσι, τόσο τα περιεχόμενα προγραμματισμού όσο και ο σχεδιασμός των μαθησιακών διαδικασιών / προγραμμάτων ξεκινούν από αυτό που οι μαθητές γνωρίζουν, από τις δεξιότητες που έχουν. Θα ήταν ιδανικό εάν η εκπαίδευση ήταν ιδιαίτερα εξατομικευμένη (βασισμένη στη συλλεκτικές ιστορίες ζωής), αν και η εκπαίδευση σε μια ομάδα έχει κάποια πλεονεκτήματα: οι μαθητές έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, βοηθούν ο ένας τον άλλον, ανταλλάσσουν γνώσεις. Αυτό που στοχεύει είναι η μετασχηματιστική μάθηση που προκαλεί το πρωταρχικό κίνητρο στους εκπαιδευόμενους για μάθηση και παραμονή τους στην εκπαίδευση. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει μετασχηματιστική μάθηση χωρίς να αναφέρονται σε μεμονωμένους μαθητές στην ομάδα, χωρίς να τους δίνουν κάποια ατομική προσοχή.

Η οργάνωση των μαθησιακών διαδικασιών βασίζεται στη διαθεσιμότητα (χρόνος) των μαθητών, την ετοιμότητα μάθησης και τις ενδεχόμενες αδυναμίες (για παράδειγμα, η δυσλεξία απαιτεί χρωματιστά φύλλα χαρτιού κλπ.). Σε κάποιο βαθμό, η οργάνωση των μαθησιακών διαδικασιών γίνεται με τους μαθητές, γνωρίζοντας όμως ότι στην αρχή οι μαθητές θα έχουν την τάση να λένε ότι δεν είναι διαθέσιμοι (λόγω του φόβου τους για την εκπαίδευση, του φόβου που δεν μπορούν να παραδεχτούν) . Πιθανότατα πρόκειται να έρθουν στην πρώτη συνεδρία απροετοίμαστοι (για παράδειγμα χωρίς στυλό, χαρτί, κ.λπ.).

Οι μαθησιακές διαδικασίες πρέπει να διεξάγονται σε μικρές ομάδες έως 12 μαθητών, όχι περισσότερο. Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι προσαρμόζονται στις γνωστικές, ψυχολογικές και κιναισθητικές ανάγκες των μαθητών (δεν μπορούν να παραμείνουν καθισμένοι πολλές ώρες) και με την τάση να οικοδομούν μια κοινότητα και να ενισχύουν την ικανότητα των μαθητών να μαθαίνουν μόνοι τους.

ΣΚΕΛΟΣ 2: Πέντε φάσεις προγραμματισμού της εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος

2.1. Επιλογή και προετοιμασία των μεντόρων

Ο ρόλος των μεντόρων στην εκπαίδευση ενηλίκων διαφέρει από τον ρόλο των δασκάλων στην εκπαίδευση των παιδιών και της νεολαίας. Η δουλειά τους, διευκολύνει κυρίως τη μάθηση και βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τον εαυτό τους και να αποκτήσουν γνώσεις για τον έξω κόσμο.

2.2. Παροχή χώρου και σχετικών διδακτικών/τεχνικών εξοπλισμών

Ο εξοπλισμός των χώρων (συμπεριλαμβανομένου του τεχνικού εξοπλισμού) μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ποιότητα της εκπαίδευσης και της ατομικής μάθησης. Κατά την προετοιμασία κατάλληλων χώρων πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα εξής:

- τη διευθέτηση των καρεκλών ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν.
- επιπλέον παράγοντες που επηρεάζουν την ομαλή διεξαγωγή της εργασίας (άνεση καρέκλας, φωτισμός, διακόσμηση, ακουστική, εγγυημένα σημεία στάθμευσης, ντουλάπα, βιβλιοθήκες ...).
- κατάλληλος εξοπλισμός και διακόσμηση του γραφείου, όπου οι εκπαιδευόμενοι εγγράφονται και παίρνουν την πρώτη και την πιο σημαντική εντύπωση του ιδρύματος

Η προσπάθεια του μέντορα να δημιουργήσει μια χαλαρή ατμόσφαιρα στην ομάδα μάθησης πρέπει απαραίτητα να συνάδει με ένα ευχάριστο και άνετο δωμάτιο. Αυτή είναι η πρώτη προϋπόθεση για τους εκπαιδευόμενους να αισθάνονται καλά και να συμμετέχουν στη διαδικασία μάθησης.

Παράδειγμα: Η διευθέτηση των καρεκλών σε κύκλο ή τετράγωνο θα επιτρέψει τη συμμετοχή όλων και την ισότιμη θέση των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων. Οι περιπτώσεις όπου ο μέντορας τοποθετείται μπροστά από τους εκπαιδευόμενους ως μια 'Αρχή' δεν γίνονται αποδεκτές. Οι αφίσες, οι εικόνες και τα γραφήματα θα καταστήσουν την περιοχή ζωντανή, ιδιαίτερα εάν εκτίθενται τα προϊόντα των μαθητών, δημιουργώντας μια οπτική επισκόπηση - τη χρονολογία των εργασιών και των επιτευγμάτων των εκπαιδευομένων.

Πριν από ένα μάθημα, πρέπει να προετοιμαστούν όλα τα *βοηθήματα διδασκαλίας* (κάρτες ονομάτων, κάρτες, αφίσες, στυλό, μπάλες κλπ.) Και όλος ο τεχνικός εξοπλισμός πρέπει να δοκιμαστεί (εναέριος προβολέας, φορητός υπολογιστής, βίντεο). Το δωμάτιο πρέπει πάντα να φωτίζεται αρκετά, καθώς το σκοτάδι μπορεί να επιδεινώσει τη διάθεση τόσο των μαθητών όσο και του μέντορα. Επίσης, ο καφές, ο χυμός ή ένα μικρό σνακ κατά τη διάρκεια του διαλείμματος μπορεί να έχει χαλαρωτικό αντίκτυπο στους μαθητές και να βελτιώσει την επικοινωνία τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους εργαζόμενους

με χαμηλές δεξιότητες που έχουν την τάση να αποσύρονται από την κοινότητα. Η φροντίδα αυτού δεν απαιτεί κάτι παραπάνω από καλή θέληση και οργανωτικές δεξιότητες.

2.3. Καθοδήγηση και Συμβουλευτική

55

Γενικά, οι εκπαιδευόμενοι, τουλάχιστον εν μέρει, γνωρίζουν τις δικές τους ανάγκες, αλλά δεν μπορούμε να περιμένουμε από τους εργαζομένους χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων να τα γνωρίζουν! Πολλοί από αυτούς χρειάζονται βοήθεια και ενθάρρυνση απ' όλο το προσωπικό του ιδρύματος. Προκειμένου να προσελκύσουν τους εκπαιδευόμενους στην εκπαίδευση και να διατηρήσουν τα κίνητρα των μαθητών με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, είναι ζωτικής σημασίας να γνωρίσουν αυτούς και την ιστορία τους, να τους παρέχουν συμβουλές πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η απομνημόνευση των ονομάτων τους από την αρχή και η αντίδραση σε αυτά που λένε είναι απαραίτητη.

2.4. Χρήση των μέσων ενημέρωσης

Συνήθως η χρήση των μέσων ενημέρωσης είναι σημαντική, αλλά σε περίπτωση ατόμων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και δεξιότητες, τα μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο αργότερα κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Κάνουμε λάθος εάν πιστεύουμε ότι οι εργαζόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων θα αντιδράσουν στις προσεγγίσεις μάρκετινγκ και θα παρακολουθήσουν τα εκπαιδευτικά μας προγράμματα, θα αντιδράσουν στη δημοσιότητα, στις τηλεοπτικές εκπομπές, ραδιοφωνικές εκπομπές, άρθρα, αφίσες σε εταιρείες, επιστολές που τους απευθύνονται κλπ. Τα περισσότερα από τα μαθήματα είναι σχεδιασμένα κατόπιν αιτήματος των Υπευθύνων διαχείρισης προσωπικού. Οπότε, αντί να χρησιμοποιούν τα μέσα ενημέρωσης, οι εκπαιδευτικοί φορείς πρέπει να χρησιμοποιούν το κοινωνικό και επαγγελματικό τους δίκτυο για να διαδώσουν τα νέα σχετικά με το πρόγραμμα. Πρέπει να προσδιορίσουν προσεκτικά τον κύκλο των ατόμων που αποτελούν την ομάδα-στόχο τους και πρέπει να ενθαρρύνουν τους μελλοντικούς εκπαιδευόμενους να εγγραφούν μέσω του άμεσου κοινωνικού τους

περιβάλλοντος (εργοδότης, συνεργάτες, προσωπικός διευθυντής, κοινωνικός λειτουργός, γιατρός). Αυτοί, όχι εσείς, πρέπει να παρουσιάσουν τα μαθήματα σε πιθανούς μαθητές ως πολύτιμα, σαν μια εξαιρετική ευκαιρία, *ένα δώρο για τους μαθητές*.

Παράδειγμα: Οι μελλοντικοί εκπαιδευόμενοι χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων δεν αναμένεται να διαβάσουν πολύ, έτσι οι τοπικές εφημερίδες δεν θα αποδώσουν αποτελέσματα και η ανακοίνωση του μαθήματος δεν θα φτάσει στα χέρια τους. Αναπόφευκτα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν αφίσες, αν και δεν θα έχουν άμεση επίδραση στην αρχή. Έτσι, το πιο σημαντικό εργαλείο ειδοποίησης είναι η προσωπική επαφή.

56

2.5. Χρηματοδότηση

Οι πηγές χρηματοδότησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι αρκετά διαφορετικές. Εν πάση περιπτώσει, είναι απαραίτητο να εκτιμηθεί οικονομικά η συνολική εισροή (πιθανό τέλος εγγραφής, κρατική χρηματοδότηση, δωρεές κλπ.) Και να προβλεφθεί το συνολικό κόστος της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της ανάπτυξης προγραμμάτων και της κατάρτισης των εκπαιδευτών, όχι μόνο εκείνων της υλοποίησης του προγράμματος. Είναι επίσης σημαντικό να ενημερώνονται οι συμμετέχοντες σχετικά με τις δυνατότητες συγχρηματοδότησης της εκπαίδευσης και τη δυνατότητα ένταξής τους σε δωρεάν μορφές εκπαίδευσης.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα

57

1. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Ο ρόλος ενός μέντορα στην εκπαίδευση ενηλίκων διαφέρει από τον ρόλο του δασκάλου στην εκπαίδευση των παιδιών και της νεολαίας.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

2. Διαλέξτε την ΛΑΘΟΣ απάντηση.

Η οργάνωση των μαθησιακών διαδικασιών είναι μια φάση της εκπαίδευσης που περιλαμβάνει

- οργανωτική και τεχνική προετοιμασία της μαθησιακής διαδικασίας,
- την επιλογή και την κατάρτιση μεντόρων,
- προσωπικές προκαταλήψεις σχετικά με τους σπουδαστές,
- Χρήση των μέσων ενημέρωσης για την ενημέρωση σχετικά με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα,

3. Διαλέξτε την σωστή απάντηση

Η οργάνωση των μαθησιακών διαδικασιών χωρίζεται σε _____ στάδια.

A. 4

B. 2

Γ. 3

Δ. 5

4. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Στη σχέση μεταξύ των σπουδαστών και των μεντόρων, οι μέντορες είναι οι σημαντικότεροι.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 8. ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΠΩΣ ΜΑΘΑΙΝΕΙΣ

Αυτή η ενότητα είναι αφιερωμένη στους ενήλικες χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και την εκπαίδευση τους για το πώς να μάθουν. Συζητά την ανάγκη που θα τους επιτρέψει να επιδιώξουν και να επιμείνουν στη **μάθηση**, να οργανώνουν την αυτόνομη **μάθηση**, να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τον χρόνο και τις πληροφορίες, τόσο ατομικά όσο και σε ομάδες. Τι σημαίνει η μάθηση για τους αναλφάβητους ανθρώπους με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης; Πώς μπορούν οι εκπαιδευτές να προσεγγίσουν τη διαδικασία μάθησης με αυτήν την ομάδα-στόχο; Τα σκέλη αυτής της ενότητας αντιμετωπίζουν θέματα με τα οποία θα μπορούν να δώσουν απλές και πρακτικές λύσεις στις παραπάνω ερωτήσεις.

58

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ:

Η ενότητα αποτελείται από τρία σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι η μάθηση;

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ποιες είναι οι ανάγκες / στόχοι των ενήλικων εκπαιδευόμενων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης όσον αφορά την εκμάθησή του πώς να μάθουν;

ΣΚΕΛΟΣ 3: Πώς μπορούν οι εκπαιδευτές/ μέντορες να βοηθήσουν τους ενήλικες με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης να μάθουν πώς να μάθουν;

ΣΚΕΛΟΣ 1: Τι είναι η μάθηση;

Η μάθηση, όπως το έθεσε η Lynda Kelly (2002), είναι μια πολύ ατομική, πολύπλοκη και σε κάποιο βαθμό μια απεριγράπτη διαδικασία: κάτι που κάνουμε απλά χωρίς να σκεφτόμαστε πάρα πολύ γι' αυτό. Είναι επίσης μια πολύπλοκη κοινωνική δραστηριότητα. Ίσως το πιο αξιοσημείωτο είναι ότι πολύ λίγα βγαίνουν μέσα από συνειδητή και σκόπιμη διδασκαλία (Gornik 2016). Προέρχεται από τη συμμετοχή στη ζωή.

Τα παιδιά μαθαίνουν παρακολουθώντας και με το να μιμούνται ανθρώπους γύρω τους. Παρακολουθούν και μαθαίνουν ακούγοντας τι λένε άλλοι για αυτούς και πώς λειτουργεί ο κόσμος. (Gornik 2016: 89) Αυτό υποτίθεται ότι είναι ο πιο απλός τρόπος εκμάθησης.

Η μάθηση θεωρείται ως κάτι που σου το επιβάλλουν άλλοι, ή η μάθηση είναι κάτι που κάνετε για να καταλάβετε και να διαχειριστείτε τον πραγματικό κόσμο.

Όταν συζητάμε για τη μάθηση, αξίζει να στραφούμε προς την χρήσιμη συζήτηση του Alan Roger (2003) σχετικά με την εκμάθηση που είναι βασισμένη στη συνείδηση καθηκόντων, ή την απόκτηση γνώσεων και τη συνειδητή, ή τυποποιημένη μάθηση.

59

Η εκμάθηση έχει εκληφθεί κυρίως ως αποτέλεσμα κάποιας δραστηριότητας που επιφέρει αλλαγές. Έτσι, για παράδειγμα, ο Robert Gagne όρισε τη μάθηση ως «μια αλλαγή στην ανθρώπινη διάθεση, ή ικανότητα που επιμένει επί μια χρονική περίοδο και δεν είναι απλώς αποδιδόμενη σε διαδικασίες ανάπτυξης» (1982: 2). Στη δεκαετία του 1990 η μάθηση συχνά περιγραφόταν ως η σχετικά μόνιμη αλλαγή στη γνώση ή συμπεριφορά ενός ατόμου λόγω της εμπειρίας.

Ο Wenger (1998) εντόπισε μια σειρά αρχών μάθησης με βάση μια κοινωνική προοπτική, καταλήγοντας ότι:

- ήταν εγγενής στην ανθρώπινη φύση
- ήταν πρωτίστως η ικανότητα να διαπραγματεύονται νέες έννοιες
- δημιούργησε αναδυόμενες δομές μέσω της επαναδιαπραγμάτευσης της σημασίας μέσω της εμπειρίας
- ήταν θεμελιωδώς βιωματική και βασικά κοινωνική
- μεταποιούσε την ταυτότητα
- δημιούργησε προσωπικές ιστορίες σε σχέση με της ιστορίες των κοινοτήτων μας
- απαιτούσε από το άτομο να ασχοληθεί με τα όρια
- ήταν θέμα κοινωνικής ενέργειας και δύναμης
- περιλάμβανε εμπλοκή, φαντασία και ευθυγράμμιση
- αφορούσε την αλληλεπίδραση μεταξύ του τοπικού του και παγκόσμιου (σελ.226-228).

Πηγή: Infed

ΣΚΕΛΟΣ 2: Ποιες είναι οι ανάγκες / στόχοι των ενήλικων εκπαιδευόμενων χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης όσον αφορά την εκμάθησή του πώς να μάθουν;

Οι αναλφάβητοι ενήλικες "χρειάζονται καθοδήγηση για να φτάσουν τις δυνατότητές τους" (Tlhabi & Venter, 2017, σελ. 53). Συνεπώς, η συμμετοχή αυτών των ενηλίκων στη δια βίου μάθηση έχει μεγάλη σημασία αφού παρέχει γνώσεις, δεξιότητες, κατανόηση και αξίες σε άτομα στην προσωπική τους ζωή καθώς και στη ζωή τους ως ενεργοί πολίτες και εργαζόμενοι (Tlhabi & Venter, 2017).

Οι ανάγκες των ενηλίκων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και δεξιότητες, ποικίλλουν σημαντικά, δεδομένου ότι εξαρτώνται από τις ανάγκες ανάπτυξης του αλφαριθμητισμού τους, τα επίπεδα εκπαίδευσης, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, το γλωσσικό υπόβαθρο και άλλα χαρακτηριστικά τους (Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, 2012).

Οι αναλφάβητοι ενήλικες πρέπει κυρίως **να μάθουν πώς να μάθουν**. Δηλαδή, η εκμάθησή τους θα πρέπει να «σβήσει» τις αναμνήσεις της δυσάρεστης και ανεπιτυχούς μάθησης στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Έτσι πρώτα απ' όλα, **η μάθηση για μάθηση πρέπει να είναι για αυτούς μια ευχάριστη, αποκαλυπτική εμπειρία που υπόσχεται επιτυχία**.

Η Δρ. Lynn A. Tovar (2008) πρότεινε ότι υπάρχουν τέσσερις σχετικοί στόχοι μάθησης που πρέπει να επιτευχθούν στην εκπαίδευση ενηλίκων: γενική κατανόηση, βασικές δεξιότητες, αυτογνωσία και εκπαιδευτική διαδικασία για ενήλικες εκπαιδευόμενους.

- **Γενική κατανόηση** - είναι η γνώση που παρέχει τη βάση για τη θετική στάση και το κίνητρο που απαιτεί η μάθηση.
- **Βασικές δεξιότητες** - Οι άνθρωποι μαθαίνουν πολλά πολύτιμα πράγματα, με άλλα μέσα εκτός από την ανάγνωση, τη γραφή και την αριθμητική. Για παράδειγμα, η ικανότητα ακρόασης και η δυνατότητα προβολής πληροφοριών τεχνολογίας, βρίσκονται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας.

- **Αυτογνωσία ή Ανακλαστική Γνώση** - Αξίζει να αναπτυχθεί η συνειδητοποίηση και η κατανόηση του εαυτού ως μαθητευόμενου. Μπορεί κανείς να αποκτήσει πολύτιμη γνώση με την ανακάλυψη προσωπικών φραγμών ή εμποδίων στη μάθηση, για προσωπικές δυνάμεις και αδυναμίες, καθώς και για προσωπικές προτιμήσεις μαθησιακών μεθόδων και για την προτίμηση τους στο περιβάλλον μάθησης. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι οι μαθητές με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο πρώτα πράττουν και μόνο τότε σκέφτονται για το τι έχουν κάνει.
- **Εκπαιδευτική διαδικασία** - Οι ενήλικες συνήθως μαθαίνουν με έναν από τους τρεις τρόπους: αυτό-κατευθυνόμενα, σε συνεργασία και θεσμικά.
 - ✓ Η **αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση** περιλαμβάνει τη διεξαγωγή προσωπικών μαθησιακών έργων όπου κάποιος χρειάζεται δεξιότητες προγραμματισμού για να αποφασίσει τι, πότε, πώς και πού να μάθει. Ο καθορισμός ρεαλιστικών στόχων, η εξεύρεση πόρων μάθησης, η εφαρμογή στρατηγικών μάθησης και η υπέρβαση των προσωπικών φραγμών στη μάθηση είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχία σε αυτό-κατευθυνόμενες δραστηριότητες.
 - ✓ Η **συνεργατική μάθηση** συναντάται συχνότερα σε οργανισμούς ή εκπαιδευτικά ιδρύματα. Συχνά η συνεργατική μάθηση περιλαμβάνει μικρές ομάδες, φέρνοντας τους μαθητές πρόσωπο με πρόσωπο για να μάθουν ή να λύσουν προβλήματα χρησιμοποιώντας την εμπειρία και την εμπειρογνωμοσύνη όλων των μελών με σκοπό να ολοκληρώσουν τα καθήκοντα και τους στόχους της ομάδας.
 - ✓ Στο **θεσμικό μοντέλο** (το οποίο δεν είναι συνηθισμένο για τους αναλφάβητους ενήλικες μαθητές), όπου οι βαθμοί και τα πτυχία γίνονται στόχος, οι μαθητές έχουν ακόμα και άλλες ανάγκες. Ο εκπαιδευόμενος πρέπει να έχει κατανοήσει το πρόγραμμα στο οποίο είναι εγγεγραμμένος και τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης για τους ενήλικες που επιστρέφουν.

Οι δάσκαλοι / μέντορες των ενήλικων εκπαιδευομένων **θα πρέπει να κατανοούν και να υποστηρίζουν τόσο τους γνωστικούς όσο και τους συναισθηματικούς μηχανισμούς μάθησης** κάθε αναλφάβητου φοιτητή. Άρα, θα πρέπει να **προσαρμόσουν και / ή να**

φανταστούν μεθόδους για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μαθητών τους για να μάθουν πώς να μάθουν.

Οι λειτουργικά αναλφάβητοι ενήλικες πρέπει να μάθουν πώς να μάθουν και χρειάζονται μεθόδους μάθησης για να ενεργοποιήσουν το πρωταρχικό κίνητρο τους για μάθηση.

62

ΣΚΕΛΟΣ 3: Πώς μπορούν οι εκπαιδευτές / μέντορες να βοηθήσουν τους ενήλικες με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης να μάθουν πώς να μάθουν;

Προκειμένου να γίνουν αυτόνομοι μαθητές που να μπορούν να μάθουν μόνοι τους από διαφορετικές πηγές και από άλλους ανθρώπους, οι λειτουργικά αναλφάβητοι μαθητές πρέπει να αποκτήσουν μια ποικιλία μεθόδων και τεχνικών που υποστηρίζουν τη μάθηση. Οι δάσκαλοι υποτίθεται ότι θα τους βοηθήσουν να τις αποκτήσουν και να τις εξασκήσουν.

Οι λειτουργικά αναλφάβητοι ενήλικες μαθητές θα πρέπει να μάθουν πώς να:

- να μάθουν από τα λάθη τους να βρουν τρόπους που να λειτουργούν καλά γι' αυτούς.
Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα άτομα με δυσλεξία
- να μαθαίνουν να ακούτε πληροφορίες για να εντοπίσετε τι είναι πιο σημαντικό από ένα προφορικό κείμενο
- να εμπλέκουν διαφορετικούς τύπους νοημοσύνης, για να μάθουν ποιόν πρέπει να προνοούν στη διαδικασία μάθησης
- να απομνημονεύουν γρήγορα τι πρέπει να μάθουν
- να κατανοούν καλύτερα και γρηγορότερα
- να κατανοήσουν τη λειτουργία της μνήμης τους
- να ανακαλύψουν τι τύπος εκπαιδευόμενου είναι (ακουστικό, οπτικό, κιναισθητικό κ.λπ.)
- να καθορίσουν μνημονικές διαδικασίες
- να προσδιορίζουν την οργάνωση και τη δομή ενός κειμένου: την αρχή, Πότε, Πού, Τι, Γιατί, Πώς, το τέλος
- να οργανώνουν και να διαρθρώνουν τη μάθηση τους

- να κατηγοριοποιούν τις πληροφορίες
- να δημιουργούν συνοπτικές κάρτες
- να δημιουργούν χάρτες μυαλού
- να παίρνουν κάποιες σημειώσεις
- να χρησιμοποιούν σημειώσεις με ζωγραφιές ("sketchnoting") το οποίο απομνημονεύει σε εικόνες, οργανώνοντας σημειώσεις σε εικόνες
- να χρησιμοποιούν τεχνικές παρουσίασης
- να οργανώνουν τα μαθησιακά επεισόδια σε προγράμματα μάθησης στην καθημερινή ζωή
- διαχείριση αυτοπρογραμματισμένης μάθησης (self-planned learning) κλπ.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

1. Επιλέξτε τη σωστή απάντηση.

Στη διαδικασία διδασκαλίας των ενηλίκων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και δεξιοτήτων:

- α. Η αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση δεν πρέπει να συνδυάζεται με τη συνεργατική μάθηση
- β. Ένα πρόγραμμα ή μια μέθοδος μπορεί να εξυπηρετήσει έναν ολόκληρο πληθυσμό των μαθητευόμενων επειδή έχουν παρόμοιες ανάγκες
- γ. Είναι μια δύσκολη διαδικασία επειδή οι ανάγκες τους ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό και για το λόγο αυτό, κανένα πρόγραμμα ή μέθοδος δεν μπορεί να εξυπηρετήσει όλους τους μαθητές

2. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Βασικές δεξιότητες για έναν/μία μαθητευόμενο/η για να αναπτύξει το στυλ μάθησης και να μάθει πώς να μαθαίνει είναι η ενεργή ακρόαση, το ενεργό γράψιμο και η δεκτικότητα στην αλλαγή.

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

64

3. Επιλέξτε τη σωστή απάντηση.

Ποιο από τα παρακάτω ΔΕΝ είναι ενδεδειγμένο ως τεχνική μάθησης για ενήλικες χαμηλού μορφωτικού επιπέδου:

α. Προσαρμογή του διδακτικού υλικού στις εμπειρίες ζωής του

β. Διεξαγωγή μιας τακτικής επίσημης αξιολόγησης για την παρακολούθηση της προόδου τους

γ. Επαινείτε την προσπάθεια και τη διαδικασία περισσότερο από τη σωστή απάντηση

δ. Επιτρέψτε στους εκπαιδευόμενους χώρο να εκφράσουν τους στόχους τους και ενδιαφέροντα θέματα συζήτησης

4. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

Οι εκπαιδευόμενοι δεν θα πρέπει να γνωρίζουν πώς μαθαίνουν, διότι ο μέντορας / εκπαιδευτής θα τους δείξει το δρόμο.

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 9. ΑΠΟΤΕΛΕΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΜΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αυτή η ενότητα απευθύνεται στην πρακτική κατάρτιση στον τομέα της παιδείας και παρέχει παραδείγματα χρήσιμων μεθόδων που πρέπει να χρησιμοποιούνται, κατά προτίμηση σε ομάδες, προκειμένου να ενισχυθούν οι βασικές δεξιότητες των μαθητών χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, δηλαδή η ομιλία, η γραφή και η αριθμητική.

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

Η ενότητα αποτελείται από δύο σκέλη ως εξής:

ΣΚΕΛΟΣ 1: Αποτελεσματική εκπαίδευση αλφαριθμητισμού

ΣΚΕΛΟΣ 2: Παραδείγματα μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την αύξηση των δεξιοτήτων (επικοινωνίας, ομιλίας και γραφής) μαθητών χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης.

ΣΚΕΛΟΣ 1: Αποτελεσματική εκπαίδευση αλφαριθμητισμού

Ο πληθυσμός των ενήλικων εκπαιδευόμενων είναι ετερογενής. Συνεπώς, η βέλτιστη εκπαίδευση και κατάρτιση ανάγνωσης και γραφής, θα ποικίλλει ανάλογα με τους στόχους για την ανάπτυξη του αλφαριθμητισμού και τη μάθηση, τις γνώσεις και τις δεξιότητες, τα ενδιαφέροντα, τα νευρογνωστικά προφίλ και το πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο.

Οι μαθητές πρέπει:

- να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση, αξιοπρέπεια και, εάν είναι δυνατόν, υπερηφάνεια για τη μάθησή τους.
- να μαθαίνουν γραφή για τη δουλειά τους ή / και να αποκτήσουν καλύτερες βασικές δεξιότητες, δηλαδή γραφή, επικοινωνία, αριθμητική

Οι συνθήκες υπό τις οποίες οι ενήλικες λαμβάνουν εκπαίδευση / κατάρτιση στον τομέα της παιδείας είναι επίσης πολύ μεταβλητές όσον αφορά:

- τον τόπο και τον σκοπό της διδασκαλίας,
- τους στόχους και τις πρακτικές ανάπτυξης της παιδείας, και
- την προετοιμασία του μέντορα.

Η σημερινή κοινωνία απαιτεί ευρύτερες, πιο εντατικές και πιο σύνθετες μορφές αλφαριθμητισμού λόγω της ευρείας χρήσης των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας. Οι ενήλικες πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν σύγχρονα εργαλεία αλφαριθμητισμού (υπολογιστές, έξυπνα τηλέφωνα/smartphones κ.λπ.). Επιπλέον, πρέπει να εξοικειωθούν με τις μορφές ανάγνωσης και γραφής που είναι απαραίτητες και αναμενόμενες για την εργασία, την υγειονομική περίθαλψη και άλλα καθημερινά καθήκοντα καθώς και για την εκτέλεση διαφορετικών κοινωνικών ρόλων. Είναι δύσκολο να είσαι υπάλληλος εάν είσαι είναι λειτουργικά αναλφάβητος και δεν χρησιμοποιείς τον υπολογιστή αρκετά για να αναπτύξεις κάποιες υπολογιστικές δεξιότητες.

Η αποτελεσματική εκπαίδευση αλφαριθμητισμού πρέπει να χρησιμοποιεί διαφορετικές μεθόδους, όπως η αναγνώριση λέξεων, το λεξιλόγιο, η κατανόηση της ανάγνωσης, το γνωστικό υπόβαθρο, οι στρατηγικές για πιο εμπειριστατωμένη ανάλυση και κατανόηση των κειμένων.

Η αποτελεσματική εκπαίδευση αλφαριθμητισμού συνδυάζει τη ρητή διδασκαλία και την εκτεταμένη πρακτική με κίνητρα και ποικίλα κείμενα, εργαλεία και καθήκοντα που ταιριάζουν στις δεξιότητες του εκπαιδευόμενου, στο εκπαιδευτικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, στις ανάγκες γραφής και στους στόχους. **Αρχικά, το ίδιο κείμενο πρέπει να χρησιμοποιείται ξανά και ξανά, έτσι ώστε οι σπουδαστές να μπορέσουν να κατανοήσουν το κείμενο εις βάθος.**

Η αποτελεσματική κατάρτιση στον τομέα της παιδείας στοχεύει ρητά στην αυτοματοποίηση και την ενσωμάτωση των συνιστάμενων δεξιοτήτων και τη μεταφορά δεξιοτήτων σε καθήκοντα που αποτιμώνται από την κοινωνία και τον εκπαιδευόμενο. Περιλαμβάνει επίσης διαμορφωτικές αξιολογήσεις για την παρακολούθηση της προόδου, την παροχή σχολίων και την προσαρμογή των οδηγιών.

ΣΚΕΛΟΣ 2: Παραδείγματα μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την αύξηση των δεξιοτήτων (επικοινωνίας, ομιλίας και γραφής) μαθητών χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης.

Η εγγραφή σε προγράμματα αλφαριθμητισμού θέλει πολλή γενναιότητα. Οι ενήλικες μαθητές υποτίθεται ότι είναι σε θέση να επιτελούν συγκεκριμένα καθημερινά καθήκοντα, όπου απαιτείται το γράψιμο είναι υποχρεωτικό, αλλά θα πρέπει επίσης να αναπτύξουν τις ακαδημαϊκές δεξιότητες που απαιτούνται για περαιτέρω μάθηση.

Έτσι, οι μέντορες θα πρέπει να προετοιμάσουν μια ιστορία για ενήλικες ή ένα άρθρο εφημερίδας που να περιγράφει ένα ενδιαφέρον τρέχον γεγονός. **Θα πρέπει πρώτα να σκεφτείτε πώς οι ενήλικες μαθητές σας θα προσελκυστούν από συγκεκριμένα θέματα.**

Το κείμενο θα έχει διαβαθμίσεις έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν να πετύχουν με αυτό.

Οι μαθητές θα συζητήσουν το περιεχόμενο του κειμένου με τους συνεργάτες τους, αλλά και θα διδάξουν ο ένας τον άλλον. **Η συνεργασία είναι καλύτερη**, καθώς υπάρχουν δύο μυαλά συνδυασμένα.

Βήματα για να ακολουθήσετε:

- Οι σπουδαστές **προσδιορίζουν την ουσία του κειμένου**.
- Οι **εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν οργανωτές** για τους μαθητές για να κατανοούν πώς είναι δομημένο το κείμενο.
- **Πού, πότε, πώς, εκκίνηση, συμβάντα, τι συμβαίνει και το τέλος.**

- Κάθε τμήμα της ιστορίας χρειάζεται διαφορετικό χρώμα και έγχρωμη υπενθύμιση.
- Είναι πραγματικά ωφέλιμο εάν οι ίδιοι οι μαθητές μπορούν **να θέσουν τις ερωτήσεις** που θα τους βοηθούν με την κατανόηση.
- Οι φοιτητές εθελοντές γυρίζουν στον χώρο και βοηθούν να θέσουν ερωτήματα στην τάξη.

Οι σπουδαστές συνεργάζονται όχι μόνο για να στηρίξουν τη δική τους εκπαίδευση, αλλά και για την εκπαίδευση των γύρω τους.

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε το ίδιο κείμενο, το ίδιο λεξιλόγιο και τις ίδιες ιδέες για όλο το χρόνο. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές αισθάνονται άνετα με την αφήγηση της ιστορίας στην τάξη. Η συχνή **προφορική πρόβα αναπτύσσει τη γλώσσα και την κριτική σκέψη.** Οι μαθητές μαθαίνουν ότι η επανάληψη μιας ενότητας του κειμένου είναι σημαντική. Αντιλαμβάνονται το χρόνο, τη ρυθμό και τις παύσεις στην ιστορία. Οι μαθητές αναζητούν περιγραφικές λέξεις που θα τους βοηθήσουν να δημιουργήσουν εμπνευσμένες ιστορίες.

- Στο τέλος, οι μαθητές επικεντρώνονται στην ανάγνωση των ιστοριών τους σε ζεύγη. Επιπλέον, καλούνται να κάνουν μια ηχογράφιση της ανάγνωσής τους χρησιμοποιώντας ένα tablet.
- Η τάξη εξετάζει υποδείγματα κειμένων και δημιουργεί διαγράμματα άγκυρα για να υποστηρίξει τη γραφή των μαθητών.
- Οι μαθητές εφαρμόζουν την κατανόηση της δομής κειμένων ως αναγνώστες για να οργανώσουν τη δική τους γραφή.

Αυτός ο τύπος άσκησης χρησιμοποιείται για να μάθει να διαβάζει, να καταλαβαίνει και να γράφει σε μια ξένη γλώσσα. **Μην διστάσετε να αναζητήσετε ιδέες και υλικά διδασκαλίας ξένων γλωσσών!**

Παράδειγμα 1: Εφαρμοσμένη γραφή για καθημερινές εργασίες

Τίτλος: Επιτρέψτε μου να γράψω στον σύζυγό μου

Τύπος κειμένου: Γράφοντας μια σύντομη σημείωση

Είδος γραφής: Συλλογική, άτυπη, ιδιωτική

Χρήσιμα εργαλεία: Κάρτες οδηγιών

Χρόνος: 20 λεπτά

Περιγραφή της δραστηριότητας: Η Μάντυ έχει μια γονική συνάντηση στο σχολείο της κόρης της. Γράφει μια σημείωση στον Πέτρο, τον σύζυγό της, και θα την κολλήσει στην πόρτα του ψυγείου. Θέλει να του πει ότι υπάρχει σούπα στο ψυγείο και πρέπει να ζεσταθεί, προσθέτοντας ότι τον αγαπάει και θα είναι πίσω στις 5 μ.μ.

Άσκηση: Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να αλλάξουν αυτό το κείμενο σε οδηγίες:

Αγαπητέ Πέτρο. Έχω μια γονική συνάντηση. Θα επιστρέψω στις 5 μ.μ. Σε παρακαλώ...

Παραλλαγή: Μεμονωμένες οδηγίες γράφονται σε κάρτες και οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να συνθέσουν μια λογική ακολουθία προτάσεων ρίχνοντας τις κάρτες τους στο τραπέζι τη μια μετά την άλλη.

Παράδειγμα 2 : Εφαρμοσμένη ανάγνωση

Τίτλος: Ανάγνωση τοπικής εφημερίδας

Τύπος κειμένου: Άρθρο εφημερίδας

Είδος γραφής: Συλλογική, άτυπη, ιδιωτική

Χρήσιμα εργαλεία: Αντίγραφα άρθρου που έχει προηγουμένως επιλέξει ο δάσκαλος. Είναι σημαντικό το άρθρο να προέρχεται από μια τοπική εφημερίδα και οι εκπαιδευόμενοι να είναι εξοικειωμένοι με το θέμα. Αποφύγετε πολύπλοκα ζητήματα, όπως η πολιτική ή η

οικονομία στην αρχή. Είναι επίσης σημαντικό το κείμενο να μην υπερβαίνει τις δέκα γραμμές.

Χρόνος: 30 λεπτά

Περιγραφή της δραστηριότητας: Οι μαθητές διαβάζουν το κείμενο ξεχωριστά και προσπαθούν να βρουν τις βασικές ιδέες του κειμένου: τι, πού, πότε, πώς, γιατί. Ενώ το κάνουν, ο δάσκαλος πρέπει να είναι προσεκτικός και να βοηθήσει τους μαθητές που έχουν κάποια αμφιβολία ή πρόβλημα, για παράδειγμα, ερωτήσεις λεξιλογίου. Μόλις οι εκπαιδευόμενοι διαβάσουν το κείμενο ξεχωριστά, εργάζονται σε ζεύγη και συγκρίνουν τις απαντήσεις τους και μετά προσπαθούν να καταλάβουν τι συνέβη με τα δικά τους λόγια.

Άσκηση: Οι μαθητές πρέπει να απαντήσουν σε βασικές ερωτήσεις σχετικά με το κείμενο.

Παραλλαγή: Εάν είναι μια μικρή τάξη (δέκα μαθητές κατ' ανώτατο όριο), μπορούν να εξηγήσουν τι συνέβη μαζί. Ένας μαθητής λέει την πρώτη ιδέα, ο επόμενος μαθητής προσθέτει μια νέα, και ούτω καθεξής.

Παράδειγμα 3: Εφαρμοσμένη γραφή

Τίτλος: Γράφοντας μια ιστορία

Τύπος κειμένου: Γράφοντας μια σύντομη ιστορία

Είδος γραφής: Συλλογική, άτυπη, ιδιωτική

Χρήσιμα εργαλεία: Αντίγραφα φύλλου εργασίας με μια φράση γραμμένη σε αυτήν (την πρώτη πρόταση μιας ιστορίας) και χωρισμένη με διακεκομμένες γραμμές. Για παράδειγμα, η πρώτη πρόταση μπορεί να είναι: "Χθες κάλεσα έναν φίλο για δείπνο" ή "Την περασμένη εβδομάδα βρισκόμουν στον κινηματογράφο με τον φίλο μου"

Χρόνος: 20 λεπτά

Περιγραφή της δραστηριότητας: Κάθε φοιτητής αναδιπλώνει το χαρτί κατά μήκος της διακεκομμένης γραμμής της αρχικής πρότασης που εμφανίστηκε στο φύλλο εργασίας έτσι ώστε η φράση να είναι κρυμμένη. Μόνο η τελευταία πρόταση των μαθητών θα είναι πλέον

ορατή. Οι μαθητές πρέπει να περάσουν το χαρτί στον μαθητή δίπλα τους. Κάθε μαθητής πρέπει να προσθέσει μια πρόταση. Το χαρτί διπλώνεται έτσι ώστε το επόμενο άτομο να μπορεί να δει μόνο αυτή την τελευταία πρόταση και τις υπόλοιπες κενές σειρές. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να συμπληρωθούν όλες οι σειρές. Ανοίξτε τα διπλωμένα φύλλα εργασίας και διαβάστε προσεκτικά μερικές από τις συναρπαστικές ιστορίες που έχουν δημιουργηθεί.

71

Άσκηση: Οι μαθητές πρέπει να γράψουν βασικές σύντομες προτάσεις για να ολοκληρώσουν μια ιστορία.

Παραλλαγή: Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να γίνει λέγοντας στους μαθητές ότι οι προτάσεις που γράφουν πρέπει να περιέχουν κάποιο στοιχείο, όπως ήταν, επίθετο ή ρήμα στο παρελθόν.

Ελέγξτε την κατανόησή σας

Αυτό το τμήμα θα σας βοηθήσει να ελέγξετε την κατανόηση των εννοιών και των θεμάτων που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

1. Επιλέξτε την απάντηση που ΔΕΝ ισχύει:

Οι συνθήκες στις οποίες οι ενήλικες λαμβάνουν εκπαίδευση αλφαριθμητισμού μεταβάλλονται όσον αφορά:

- α) τον τόπο και τον σκοπό της διδασκαλίας
- β) τους στόχους ανάπτυξης της παιδείας
- γ) εθνικότητα και μητρική γλώσσα των εκπαιδευομένων
- δ) την προετοιμασία του μέντορα

2. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη

Η αποτελεσματική εκπαίδευση αλφαριθμητισμού πρέπει να χρησιμοποιεί διαφορετικές μεθόδους, όπως η αναγνώριση λέξεων, το λεξιλόγιο, η κατανόηση της ανάγνωσης, γνωστικό υπόβαθρο, οι στρατηγικές για πιο εμπειριστατωμένη ανάλυση και κατανόηση των κειμένων.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

72

3. Είναι αυτή η δήλωση σωστή ή λανθασμένη;

"Το κείμενο θα έχει επίπεδα δυσκολίας έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν να επιτύχουν σ' αυτό".

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

4. Είναι αυτή η δήλωση αλήθεια ή ψευδής;

Όταν διαβάζετε μια εφημερίδα με τους εκπαιδευόμενους, είναι προτιμότερο να επιλέγετε περίπλοκα θέματα έτσι ώστε οι ενήλικες να μαθαίνουν περισσότερα.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Βασικές δεξιότητες

Οι βασικές δεξιότητες είναι μια έννοια που περιλαμβάνει τις δεξιότητες και την κατανόηση που απαιτούνται για να είσαι ενεργός συμμετέχων στην επαγγελματική ζωή και στην κοινωνία εν γένει. Οι βασικές δεξιότητες αποτελούν θεμέλιο για περαιτέρω μάθηση. Άλλες έννοιες χρησιμοποιούνται επίσης, όπως Ικανότητες κλειδιά. Βασικές δεξιότητες εργασίας είναι: Αλφαριθμητισμός / ανάγνωση και γραφή, Αριθμητική / καθημερινά μαθηματικά, Ψηφιακές δεξιότητες / δεξιότητες ΤΠΕ, Προφορική επικοινωνία.

73

Γλωσσικό υπόβαθρο

Οι γλωσσικές ικανότητες ή οι ιδέες σχετίζονται με τη γλώσσα ή τη γλωσσολογία. Η γλωσσολογία είναι η μελέτη του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί η γλώσσα. (Λεξικό Collins)

Ως εκ τούτου, ένα γλωσσικό υπόβαθρο αναφέρεται στη γλώσσα (-ες) που μιλάει κάποιος, στις αρχές της γλώσσας εν γένει και στην εφαρμογή τους στη συγκεκριμένη γλώσσα.

Δυσαριθμησία

Δυσκολία στην πραγματοποίηση αριθμητικών υπολογισμών, ως αποτέλεσμα βλάβης του εγκεφάλου.

Δυσγραφία

Αδυναμία γραφής με συνέπεια, ως σύμπτωμα εγκεφαλικών αλλοιώσεων ή βλάβης.

Δυσπραξία

Μια συνηθισμένη διαταραχή που επηρεάζει το λεπτό ή / και το μεικτό κινητικό συντονισμό σε παιδιά και ενήλικες. Συχνά γίνεται αντιληπτή ως αδυναμία συσχετισμού αντικειμένων με τη θέση τους.

Δυσλεξία

Μια συγκεκριμένη μαθησιακή αναπηρία που είναι νευροβιολογικής προέλευσης. Χαρακτηρίζεται από δυσκολίες με ακριβή και / ή άπταιστη αναγνώριση λέξεων και με κακές ικανότητες ορθογραφίας και αποκωδικοποίησης.

Εμψύχωση (Animation)

Πράξη εμψύχωσης. Η εμψύχωση δεν είναι μόνο για κίνητρα. Έχει πολλούς άλλους συνειρμούς: να δώσει ζωή, να επιταχύνει, να ζωοποιήσει, να εμπνεύσει, να ενθαρρύνει, να πείσει, να πείσει τους ανθρώπους να ενεργούν, να επηρεάζουν τις σχέσεις. Η εμψύχωση έχει συγκεκριμένες μεθόδους και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορους τομείς όπως η εκπαίδευση, η εκπαίδευση της κοινότητας, η κατανάλωση, το μάρκετινγκ κλπ.

Καμβάς Persona:

Τα *Personas* είναι υποθετικά αρχέτυπα πιθανών εκπαιδευομένων που στοχεύουν στην εκπροσώπησή τους σε όλη τη διαδικασία σχεδιασμού. Δεν είναι πραγματικοί άνθρωποι ή μέσοι χρήστες, αλλά μια ομάδα συγκεκριμένων χρηστών που συμπεριφέρονται με παρόμοιο τρόπο και εμφανίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής ομάδας που αντιπροσωπεύουν.

Κίνητρο

Το εγγενές ή το πρωταρχικό κίνητρο αναφέρεται στη μάθηση που οδηγείται από εσωτερικές ψυχολογικές ανταμοιβές.

Το εξωγενές κίνητρο αναφέρεται στη μάθηση που οδηγείται από εξωτερικές ανταμοιβές. Τα άτομα μπορούν να συμμετάσχουν ταυτόχρονα στην εκμάθηση για εγγενείς και εξωγενείς ανταμοιβές.

Λειτουργικός αναλφαβητισμός

Δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής που είναι ανεπαρκείς "για τη διαχείριση των καθημερινών δραστηριοτήτων διαβίωσης και απασχόλησης που απαιτούν δεξιότητες ανάγνωσης πέρα από ένα βασικό επίπεδο".

Μάθηση

Μια αλλαγή στην ανθρώπινη διάθεση ή ικανότητα που επιμένει σε μια χρονική περίοδο και δεν είναι απλώς αποδιδόμενη στις αναπτυξιακές διεργασίες ανάπτυξης.

Μαθαίνοντας πώς να μαθαίνετε

Μια διαδικασία απόκτησης μεθόδων και τεχνικών μάθησης που πρέπει να χρησιμοποιούνται όταν μαθαίνουμε σε διάφορα πλαίσια.

Προπόνηση

Η προπόνηση είναι μια μορφή ανάπτυξης στην οποία ένα άτομο που ονομάζεται προπονητής υποστηρίζει έναν μαθητευόμενο ή πελάτη στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου προσωπικού ή επαγγελματικού στόχου παρέχοντας εκπαίδευση και καθοδήγηση. Ο σπουδαστής ονομάζεται μερικές φορές προπονούμενος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bentolila, A. (1996) *De l'illettrisme en général et de l'école en particulier*. Paris: Plon
- Bentolila, A. (1991) *De l'oral a l'écrit : connivence et distance*. Paris
- Campbell, (2016) "Differences in Adult Learning and Motivation"
- Campbell, (2016) "Nine things to consider when starting work with adult learners"
- Carpentieri, (2014)"Improving basic skills in adulthood: Participation and Motivation".
United Kingdom
- European Commission, (2012) "Strategies for improving participation in and awareness of adult learning"
- European Commission, (2016) "Towards more effective adult learning policies"
- Gagné, R. M. (1985) *The Conditions of Learning*. 4e, New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Gall, R. (2013) Effective Motivational Strategies in Adult Basic Education Programs, PAACE Journal of Lifelong learning, Vol. 22
- Gopnik, A. (2016). *The Carpenter and the Gardener. What the New Science of Child Development Tells Us about the Relationship Between Parents and Children*. London: Boadley Head.
- Hebar, A. (2010) *Vpliv družine na razvoj pismenosti odraslih*. Non-published doctorate thesis. Ljubljana. Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
- Hess, B. (1980) *L'entreprise face à l'illettrisme. Les enjeux de la formation*. Paris: Anthropos
http://www.unesco.org/education/efa/ed_for_all/background/jomtien_declaration.html
- Jelenc-Krašovec, S. (1996) *ABC izobraževanja odraslih*. Ljubljana: ACS)

Kelly, L. (2002). *What is learning ... and why do museums need to do something about it? A paper presented at the Why Learning? Seminar, Australian Museum/University of Technology Sydney, 22 November.*

<https://australianmuseum.net.au/uploads/documents/9293/what%20is%20learning.pdf>

Retrieved October 31, 2018].

77

Krajnc, A. (1979) *Metode izobraževanja odraslih: andragoška didaktika. Delavska enotnost. Ljubljana.*

Lahire, B. (1999) *L'invention de l'illettrisme. Rhétorique publique, éthique et stigmates. Paris: Editions de la découverte.*

Mallows, Litster, (2016) "How can we motivate adults to engage in literacy and numeracy learning". *United Kingdom*

National Academy Press, (2012) "Motivating adult learners to persist in improving adult literacy instruction: supporting learning and motivation"

Rogers, A. (2003). *What is the Difference? A new critique of adult learning and teaching.* Leicester: NIACE.

Ruffin, J. (2011) Health Literacy and the Elimination of Health Disparities. *Journal of Health Communication: International Perspectives*, 16:sup3, 1-2.

Riekman, (2015) "Functionally illiterate adults and their confidantes – results of the qualitative study". Hamburg.

Sandhu J., Damodharan L. and Ramondt, (2013) "ICT Skills Acquisition by Older People: Motivations for learning and barriers to progression". Leicestershire, International Journal of Education and Ageing.

Verhoeven, L. (1994). *Functional literacy: theoretical issues and educational implications.*

Wenger, E. (1999) *Communities of Practice. Learning, meaning and identity*, Cambridge: Cambridge University Press.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ενότητα 1:

1. Λάθος, 2. Σωστό, 3. Λάθος, 4. Σωστό

Ενότητα 2:

1. Λάθος 2. Σωστό, 3. Σωστό, 4. Λάθος

Ενότητα 3:

1. Λάθος, 2. Σωστό, 3. Λάθος

Ενότητα 4:

1. Λάθος, 2. Λάθος, 3. Σωστό

Ενότητα 5:

1. Σωστό, 2. δ, 3. Λάθος, 4. δ

Ενότητα 6:

1. Λάθος, 2. δ, 3. Σωστό, 4. δ

Ενότητα 7:

1. Σωστό, 2. γ, 3. δ, 4. Λάθος

Ενότητα 8:

1. γ, 2. Λάθος, 3. β, 4. Λάθος

Ενότητα 9:

1. Σωστό, 2. δ, 3. Λάθος, 4. Λάθος

Το έργο **LearnersMot** συντονίζεται από

Edensol, Ισπανία

www.edensol.eu

σε συνεργασία με

Eurocrea Merchant, Ιταλία

www.eurocreamerchant.it

Eurosucccess Consulting, Κύπρος

www.eurosc.eu

Slovenian Third Age University, Σλοβενία

www.utzo.si

UPI, Σλοβενία

www.upi.si

Αριθμός έργου: 2017-1-ES01-KA204-038414

www.learnersmot.eu

"Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της που αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν."